

Plan Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny Wioski Olowe (Punkt Opieki Diennej)

OKREŚLENIA WYKORZYSTWANE W DOKUMENCIE

1. **Plan Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny** - nazwany też Planem OWE, lub krótko OWE.
2. **Punkt opieki dziennej** - nazywany też krótko POD..
3. **Pedagog/Pedagożka** - określenie dla opiekunka/opiekunki w klubie dziecięcym. Zwrot wykorzystywany w celu podniesienia rangi zawodu.

WPROWADZENIE

Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny (OWE) to nie tylko dokument formalny, ale serce codziennej pracy z dzieckiem do lat 3. To spójna mapa działań, tworzona z uważnością, otwartością i świadomością, że każde dziecko jest kompetentne, ciekawe świata i rozwija się poprzez relację, zabawę i kontakt z naturą. To plan stworzony w oparciu o obserwację, dialog z rodzicami oraz wspólne wartości zespołu pedagogicznego.

O PLACÓWCE

Punkt Opieki Diennej Wioska Olowe jest częścią zespołu placówek składającego się z punktu opieki dziennej, klubu dziecięcego oraz niepublicznego przedszkola. Wszystkie te placówki mieszczą się w jednym budynku, zlokalizowanym przy ulicy Nowojędrzychowskiej 1 w Zielonej Górze (dzielnica Jędrzychów).

Punkt Opieki Diennej Wioska Olowe jest prowadzony przez jednoosobową działalność gospodarczą Aleksandry Stencel pn. OLOWE. Siedziba firmy to ulica Osiedle Wygoda 3 w Zielonej Górze, NIP 9291788315.

Punkt Opieki dziennej Wioska Olowe, jak i pozostałe placówki wchodzące w skład zespołu, są częścią franczyzy dostarczanej przez spółkę THE VILLAGE NETWORK w ramach marki BLISKO WIOSKI. W związku z tym faktem, wiele rozwiązań (know-how oraz zaplecze szkoleniowe i materiałowe) dostarcza francyzodawca, co jest często wspomniane w niniejszym Planie OWE.

STANDARD 1:

Planowanie działań z dziećmi w oparciu o Konwencję o prawach dziecka.

1.1 CELE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZO-EDUKACYJNE

Cele ogólne:

W podejściu Wioski Olowe główne **cele opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne** skupiają się na całościowym, relacyjnym i uważnym wspieraniu dziecka w jego naturalnym rozwoju – z poszanowaniem jego indywidualności, emocji, potrzeb i tempa. Są to:

Budowanie bezpiecznej, bliskiej relacji z dzieckiem – opartej na szacunku, zaufaniu i empatycznej komunikacji. Relacja ta staje się fundamentem do eksploracji, uczenia się i budowania wewnętrznego poczucia bezpieczeństwa u dziecka.

Wspieranie autonomii i samoregulacji dziecka – poprzez towarzyszenie w codziennych wyborach, pozwolenie na decydowanie o sobie w granicach rozwojowych oraz dawanie czasu na przeżywanie i integrowanie emocji. Dziecko uczy się, że ma wpływ i może być sobą.

Tworzenie środowiska sprzyjającego naturalnemu, całościowemu rozwojowi – poprzez zabawę, kontakt z naturą, sztuką i drugim człowiekiem. Stwarzamy warunki do rozwijania kompetencji społecznych, emocjonalnych, poznawczych, językowych i ruchowych – w zgodzie z indywidualnym rytmem dziecka.

Te cele stanowią fundament codziennego działania w Wiosce Olowe – nie jako gotowe zadania do zrealizowania, lecz jako **proces współtowarzyszenia dziecku** w jego drodze do samodzielności, relacyjności i ugruntowanej obecności w świecie.

Cele szczegółowe:

Wzmacnianie świadomości ciała i samodzielności to proces oparty na zaufaniu do dziecka i szacunku do jego gotowości. Umożliwiamy dzieciom codzienne ćwiczenie uważności na własne ciało i potrzeby – **dziecko decyduje, kiedy chce się napić, kiedy potrzebuje odpoczynku, co chce zjeść i ile**. Wspiera je w tym dorosły, który nie wyręcza, ale towarzyszy – z uważnością, spokojem i cierpliwością. Podczas czynności higienicznych **dziecko jest pytane o zgodę**, a działania dorosłego są jasno komunikowane, delikatne i pełne szacunku dla granic i intymności. Dzieci uczą się samodzielnie ubierać, rozbierać, nakładać sobie jedzenie, siedzieć przy stole z innymi – w **swoim tempie, bez presji, w atmosferze bezpieczeństwa**. Dzięki temu budują nie tylko praktyczne umiejętności, ale też **świadomość siebie, sprawczość i poczucie kompetencji**.

Rozwijanie umiejętności emocjonalnych to codzienna praktyka oparta na uważnym towarzyszeniu dziecku w jego wewnętrznym świecie. Wspólnie z dzieckiem **nazywamy emocje, rozmawiamy o nich, dajemy przestrzeń na ich przeżywanie** – bez oceniania i pośpiechu. Korzystamy z książek, ilustracji, rekwizytów i sytuacji z życia codziennego, by pokazać, że **wszystkie emocje są w porządku** i każda z nich coś nam mówi. Dbamy o to, by

nasz zespół był przygotowany do tego zadania – pedagogożki i pedagodzy Wioski Olowe regularnie szkolą się z zakresu empatycznej komunikacji, stawiania granic, samoregulacji i budowania relacji opartych na szacunku. Dzięki temu potrafią być dla dzieci **autentycznym i wspierającym przykładem**, który nie tylko uczy, ale i daje bezpieczne ramy dla wyrażania nawet najtrudniejszych emocji.

Kształtowanie empatii i gotowości do współpracy opiera się na codziennym modelowaniu relacji pełnych szacunku, uważności i otwartości na potrzeby drugiego człowieka – zarówno dziecka, jak i dorosłego. Dzieci uczą się empatii nie poprzez nakazy czy moralizowanie, lecz przez **doświadczenie**: widząc, że ich emocje są ważne, a konflikty rozwiązywane są w duchu dialogu. Gotowość do współpracy budujemy, kiedy dzieci czują, że są częścią wspólnoty – mogą pomagać, być pomocne, dzielić się, ale bez przymusu. Wspólne działania, rytuały i zabawy uczą je, że razem można więcej – i że każde „ja” ma znaczenie w „my”.

Rozwijanie komunikacji to coś więcej niż nauka mówienia – to budowanie autentycznego dialogu z dzieckiem, który zaczyna się od uważnego słuchania i towarzyszenia w wyrażaniu myśli, emocji i potrzeb. Już od pierwszych chwil staramy się **komunikować z dzieckiem pełnymi zdaniami, opisywać to, co widzimy, co się wydarza, co robi dziecko**, np. „Widziałam, że podszedłeś do Zosi i podałeś jej klocek. To było bardzo ważne z twojej strony”.

Wspieramy wszystkie formy komunikacji – **gesty, mimikę, dźwięki, język ciała** – jako pełnoprawne sposoby porozumiewania się. Zamiast „uczyć mówienia”, **tworzymy bogate językowo środowisko**, w którym dziecko ma przestrzeń do bycia usłyszonym i zrozumianym – niezależnie od etapu rozwoju mowy. w codziennych sytuacjach modelujemy empatyczną komunikację – pokazujemy, jak mówić o sobie, jak prosić, odmawiać, jak stawiać granice i słuchać drugiego człowieka.

Rozwijanie komunikacji w Wiosce Olowe to również **czytanie książek, śpiewanie, zabawy słowne, rytmiczne rymowanki, teatryki**, ale przede wszystkim: **bycie w kontakcie** – z dzieckiem, nie obok niego.

W Wiosce Olowe **budowanie tożsamości i sprawczości** to wspieranie dziecka w odkrywaniu, kim jest, co czuje, czego potrzebuje i jaki ma wpływ na otaczający świat. w codziennych sytuacjach – gdy dziecko decyduje, w co się bawi, kiedy odpoczywa, co chce zjeść czy jak chce być przytulone – **uczy się, że jego zdanie ma znaczenie**, a ono samo jest ważne, widziane i słyszane.

Tożsamość dziecka rozwija się w relacji – kiedy dorośli **nazywają emocje i działania dziecka z szacunkiem, nie oceniają, lecz wspierają**, tworzą bezpieczną przestrzeń, w której dziecko może być sobą. Sprawczość budujemy przez **codzienne wybory**, możliwość wpływania na otoczenie, bycie aktywnym uczestnikiem wspólnoty, a nie jej biernym odbiorcą.

Dzięki temu dziecko **buduje silne poczucie „ja” – zintegrowane, autentyczne i oparte na relacji**, co jest fundamentem zdrowej samooceny i wewnętrznej motywacji do dalszego rozwoju.

Rozbudzanie ciekawości poznawczej to zapraszanie dziecka do odkrywania świata w jego własnym tempie, z radością i poczuciem sensu. Nie uczymy „dla wyniku” – lecz stwarzamy warunki, w których dziecko **naturalnie chce wiedzieć, sprawdzić, zrozumieć**. Dzieci w Wiosce Olowe mogą doświadczać, eksperymentować, obserwować zmiany, zadawać pytania i szukać odpowiedzi w otwartym, wspierającym środowisku.

Proponujemy inspirujące sytuacje: np. badanie liścia pod lupą, sprawdzanie, co pływa, a co tonie, wspólne rozmowy o tym, dlaczego deszcz pada lub jak powstaje cień. Materiały i przestrzeń są tak zaprojektowane, by pobudzać ciekawość – nie gotowymi rozwiązaniami, ale otwartością na eksplorację.

Opiekunowie nie podają odpowiedzi „na tacy”, lecz **towarzyszają dzieciom w odkrywaniu**, zachęcają do wyciągania wniosków, wspólnego myślenia i wyrażania zdziwienia. Dzięki temu dziecko w Wiosce Olowe uczy się, że poznawanie świata może być fascynującą przygodą – a nie obowiązkiem.

1.2 METODY PRACY Z DZIEĆMI

Metody pracy z dziećmi 1–3 w Wiosce Olowe opierają się na głębokim zaufaniu do dziecka, jego kompetencji i wewnętrznej motywacji do rozwoju. w codziennej praktyce nie narzucamy gotowych rozwiązań, lecz **podążamy za dzieckiem**, uważnie obserwując jego potrzeby, emocje i zainteresowania.

Oto kluczowe metody, jakie stosujemy w Wiosce Olowe:

1. Relacja jako punkt wyjścia

Dziecko rozwija się najpełniej w atmosferze **bliskiej, bezpiecznej i responsywnej relacji**. Dorośli są obecni w sposób uważny, nienachalny – gotowi wesprzeć, jeśli dziecko tego potrzebuje, ale nie przerywający jego samodzielnej eksploracji. Relacje są pełne szacunku, emocjonalnie dostępne i oparte na empatycznej komunikacji.

2. Empatyczna komunikacja (NVC)

W kontaktach z dziećmi używamy języka empatii: **nazywamy emocje i potrzeby**, pokazujemy, jak komunikować granice i prośby, uczymy rozpoznawania tego, co dzieje się „w środku”. Komunikujemy się z dziećmi z szacunkiem i otwartością, traktując je jako równoprawnych partnerów dialogu.

3. Pedagogika podążająca

Naszym głównym narzędziem jest **obserwacja** – to na jej podstawie planujemy działania. Nie tworzymy sztywnych scenariuszy, lecz **projektujemy środowisko**, które odpowiada na aktualne potrzeby dzieci. Propozycje wynikają z tego, co dzieci same inicjują, badają, o co pytają – to one są naszym przewodnikiem.

4. Zabawa jako fundament uczenia się

Zabawa jest dla nas **naturalnym językiem dziecka** – to przez nią uczy się ono siebie, innych i świata. Proponujemy **otwarte aktywności**, które nie mają jednego „prawidłowego” zakończenia, lecz zachęcają do eksperymentowania, próbowania, przekształcania. Nie dzielimy dnia na „naukę” i „zabawę” – wszystko, co dzieje się w placówce, jest przestrzenią uczenia się.

5. Środowisko jako trzeci nauczyciel

Dbamy o to, by przestrzeń była **inspirująca, estetyczna, bezpieczna i dostępna**. Materiały są dobrane tak, by zachęcały do działania: drewno, tkaniny, naturalne elementy, rzeczy z recyklingu.

Przestrzeń wspiera zarówno wspólnotowość (np. duży stół, dywan), jak i **potrzebę wycofania się i odpoczynku** (np. baza, kącik ciszy).

6. Otwarte prowokacje edukacyjne (invitations to play)

Przygotowujemy "prowokacje edukacyjne" – starannie ułożone przestrzenie lub materiały, które **inspirują dziecko do działania**: np. taca z różnorodnymi ziarnami, lusterko i farby do eksperymentowania z odbiciem, naturalne skarby do sortowania. Dziecko nie dostaje instrukcji – samo odkrywa, bada, doświadcza.

7. Codziennosc jako przestrzeń rozwoju

Zwykłe sytuacje – posiłki, mycie rąk, ubieranie się – są dla nas **równie ważne jak aktywności edukacyjne**. To w nich dziecko uczy się współpracy, samodzielności, komunikowania potrzeb i granic, poznaje rytm życia społecznego i uczy się regulacji emocjonalnej.

8. Bliskość z naturą i sztuką

Codzienny kontakt z przyrodą (niezależnie od pogody!) oraz z żywą sztuką – muzyką, teatrem, książką, plastyką – to integralna część dnia. **Zachwyty, zdziwienie i zmysłowe doświadczenie** świata traktujemy jako ważne narzędzia rozwoju.

9. Neuroedukacja w praktyce

Uwzględniamy **wiedzę o rozwoju mózgu małego dziecka** – tworzymy środowisko o niskim poziomie stresu, wysokim poziomie bezpieczeństwa relacyjnego i dużym zakresie swobodnej eksploracji. Nie przestymulowujemy – dbamy o równowagę między działaniem a wyciszeniem.

Wszystkie metody pracy w Wiosce Ołowe mają wspólny cel: **towarzyszyć dziecku w jego indywidualnym procesie rozwoju z miłością, uważnością i wiarą w jego potencjał**.

1.3 HARMONOGRAM DNIA

Harmonogram dnia w grupach 1–3 nie jest sztywnym rozkładem godzinowym, lecz **elastyczną strukturą rytuałów i ram**, które dają dzieciom poczucie bezpieczeństwa, przewidywalności i sensu – przy jednoczesnym szacunku dla ich indywidualnych potrzeb, tempa i nastrojów.

Poniżej przedstawiamy przykładowy harmonogram dnia, oparty na rytmie i wartościach Wioski Ołowe:

Poranek (7:00–9:00) – Przychodzenie dzieci, powitanie

- Dzieci witane są **indywidualnie i z uważnością** – dorosły patrzy w oczy, mówi po imieniu, nawiązuje kontakt fizyczny, jeśli dziecko tego potrzebuje (np. przytulenie).
- Czas swobodnych zabaw w strefach lub/ i eksplorowanie przygotowanych wcześniej prowokacji edukacyjnych – dzieci **same decydują**, gdzie i z kim chcą się bawić.
- Opiekunki/ opiekunowie **obserwują**, dokumentują, towarzyszą w budowaniu relacji i eksploracji.

Śniadanie (ok. 9:00) – Posiłek w atmosferze wspólnoty

- Dzieci **nakładają jedzenie samodzielnie**, decydują, co i ile zjedzą.
- Dorośli jedzą razem z dziećmi przy stole – wspólne posiłki to **czas rozmowy, rytuału i bycia razem**.
- Po śniadaniu dzieci **uczestniczą w sprzątanii**, np. odnosząc naczynia.

Aktywności edukacyjne i zabawy swobodne (ok. 9:30–11:00)

- Proponujemy **otwarte prowokacje edukacyjne** (invitations to play), inspirowane m.in.:
 - pomysłami, potrzebami czy zainteresowaniami dzieci,
 - ważnymi wydarzeniami z życia dzieci, społeczności,
 - zmianami w przyrodzie,
 - tematami z **Bazy Inspiracji**¹ lub innych materiałów do pracy z dziećmi dostępnych na edukacjablisko.org
 - tematami, które z punktu widzenia pedagożek/pedagogów mogą być ciekawe i wartościowe dla dzieci.

Mogą to być m.in.: zabawy sensoryczne, badanie naturalnych materiałów, eksperymenty, działania plastyczne, zabawy językowe, muzyczne lub ruchowe.

- Dzieci mogą eksplorować **strefy i kąci**ki tj.: strefa artystyczna (atelier), strefa czytelnicza/relaksu, strefa przyrodnicza, strefa konstrukcyjna, strefa "dom i życie codzienne" ... itp.
- Dziecko **może dołączyć do aktywności** prowadzonej przez pedagożkę/**pedagoga** lub **pozostać w swojej zabawie swobodnej** – to ono decyduje.

Pobyt na świeżym powietrzu (ok. 11:00–12:00)

- Codziennie – z wyłączeniem dni, gdy warunki pogodowe zagrażają zdrowiu – dzieci **spędzają czas na zewnątrz** (ogród, las, plac zabaw, spacer).
- Przestrzeń zewnętrzna to miejsce na ruch, eksplorację, kontakt z naturą i rówieśnikami.

¹ **Baza Inspiracji** stanowi praktyczne dopełnienie Programu edukacyjnego Wioski Olowe dla dzieci w wieku 1-3. Znajdziesz w niej przykłady aktywności, które wspierają rozwój dziecka w różnych obszarach. Program edukacyjny BLISKO, został opracowany w oparciu o EYFS.

EYFS (Early Years Foundation Stage*) – dokument zawierający opis etapów rozwoju dziecka do 5 roku życia oraz propozycje aktywności, poprzez które osoba dorosła może wspierać je na drodze zdobywania nowych umiejętności; akredytowany przez rząd Brytyjski, stanowiący podstawę brytyjskiego systemu wczesnej edukacji. EYFS zakłada, że dzieci rodzą się gotowe, zdolne i chętne do nauki. Aktywnie kontaktują się z innymi ludźmi i otaczającym je światem. Jednak poziom rozwoju oraz ilość i jakość kompetencji które dziecko zdobędzie zależą od tego, czy będzie ono miało możliwość wchodzenia w interakcje w pozytywnych relacjach i sprzyjającym środowisku. Osobami, które to środowisko współtworzą są m.in.: rodzice i nauczyciele/ki.

(*źródło: [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.foundationyears.org.uk/files/2011/10/EYFS_Practice_Guide1.pdf](https://www.foundationyears.org.uk/files/2011/10/EYFS_Practice_Guide1.pdf))

- Czasem towarzyszą mu aktywności prowadzone (np. ścieżki sensoryczne, zabawy w ruchu), ale najczęściej to **swobodna zabawa dzieci w otwartym środowisku**.

Obiad (ok.12:00) - Czas radości z wspólnego posiłku i budowania samodzielności

- Dzieci decydują, czy i co chcą zjeść – nikt nie jest zmuszany, **dziecko ma pełne prawo odmówić**.
- Dorośli towarzyszą dzieciom spokojnie i z szacunkiem – **posiłek to także przestrzeń budowania relacji**.
- Dorośli zapraszają dzieci do **budowania samodzielności poprzez podejmowanie małych decyzji i wykonywanie czynności** tj.: z nakładanie jedzenia, nalewanie wody, korzystanie z sztućców, odnoszenie talerza po posiłku itp.

Odpoczynek / drzemka / czas wyciszenia (ok. 12:30–14:00)

- Dziecko **może zasnąć, wyciszyć się, odpocząć, słuchać muzyki, patrzeć przez okno** – sposób odpoczynku dostosowany jest do jego potrzeb.
- Nie wszystkie dzieci muszą spać – opiekun towarzyszy w ciszy i spokoju, bez przymusu.
- Tworzymy **strefy spokoju** – nastrojowe światło, delikatna muzyka, materiały do relaksu (poduszki, kocyki, książki).

Podwieczorek (ok. 14:00) – Mały posiłek i rozmowy

- Lekki posiłek – np. owoce, chleb, warzywa, woda, herbatka ziołowa.
- Czas wspólnego siedzenia przy stole, dzielenia się tym, co się wydarzyło, nazywania emocji i doświadczania wspólnoty.

Zabawy popołudniowe / aktywności (14:30–16:00)

- Kontynuacja aktywności z rana, swobodna zabawa, zabawy w ogrodzie, działania artystyczne...itd.
- Dziecko wybiera, co chce robić, a dorosły jest blisko, by towarzyszyć i wspierać.

Zakończenie dnia (od 16:00) – Pożegnanie, rozmowy z rodzicami

- Dziecko żegna się z dorosłymi w indywidualny, **znany mu sposób** (np. przytulenie, piątka, machanie).
- Opiekun przekazuje rodzicom informacje z dnia uwzględniając to jak dziecko się czuło, co je zaniepokoiło, co odkryło...itp.
- To również czas na **budowanie więzi z rodziną dziecka** i wspieranie ich w codziennym rodzicielstwie.

Elastyczność i szacunek

Dziecko nie musi się dostosowywać do sztywnego planu. Harmonogram jest ramą, ale to uważność i relacja wyznaczają rytm każdego dnia. Dziecko ma prawo do odpoczynku, wycofania się, obserwowania – i zawsze może liczyć na obecność bliskiego dorosłego, który je widzi, słyszy i rozumie.

1.4 PLANOWANE AKTYWNOŚCI

Planowane aktywności w Wiosce Olowe najczęściej są **zaproszeniem do odkrywania, tworzenia i przeżywania**, opartym na codziennej obserwacji dzieci, ich potrzeb i fascynacji.

Pedagożki i pedagodzy **proponują działania**, które są odpowiedzią na to, czym dzieci aktualnie żyją: co je porusza, co badają w zabawie, o co pytają, czego dotykają najczęściej, jakie przeżycia przynoszą z domu. Propozycje te są **dobrowolne, elastyczne i otwarte** – dziecko może do nich dołączyć w swoim czasie, z własnej inicjatywy, na swoich zasadach.

Pojedyncze aktywności mogą łączyć się w większe projekty, trwające tyle, na ile potrwa żywe zainteresowanie dzieci.

Obserwacja i dokumentacja pedagogiczna:

W Wiosce Olowe **obserwacja i dokumentacja** to fundament codziennej pracy pedagogicznej – to one **nadają sens planowanym aktywnościom**, pozwalając realnie podążać za dzieckiem, zamiast realizować z góry ustalone scenariusze.

Obserwacja – by zobaczyć, co naprawdę ważne

Obserwujemy by **zrozumieć**: co dziecko przeżywa, czym się interesuje, w jakim jest momencie rozwojowym, jak buduje relacje, co je fascynuje, czego unika, jak komunikuje potrzeby. Obserwujemy **całościowo i z empatią** – emocje, ciało, mowę, zachowania, ale też kontekst i relacje.

Obserwacja może być:

- **cicha i uważna** – siedzimy z boku i przyglądamy się zabawie dziecka bez ingerencji,
- **towarzysząca** – jesteśmy blisko, gotowi, by wesprzeć, jeśli dziecko tego potrzebuje,
- **dialogowa** – rozmawiamy z dzieckiem o jego działaniach: „Widzę, że znowu wróciłeś do tej miski z wodą. Co tam dziś sprawdzasz?”,
- **refleksyjna** – dzielimy się obserwacjami w zespole, pytamy siebie nawzajem: „Dlaczego to przyciągnęło dziecko?”, „Czego mogło szukać w tej zabawie?”.

Dokumentacja – by nadać sens i ciągłość

Dokumentacja to **zbieranie śladów rozwoju, zainteresowań i doświadczeń dziecka**. Może przyjmować różne formy:

- **notatki pedagogiczne** – krótkie zapisy z dnia, cytaty dziecka, refleksje po aktywnościach,

- **zdjęcia** – pokazujące proces, nie efekt; np. seria zdjęć z jednej zabawy pokazująca, jak dziecko eksperymentuje z materiałami,
- **portfolia dzieci** – teczki lub tablice dokumentujące indywidualną ścieżkę rozwoju,
- **plakaty z dokumentacją zbiorową** – opowieści z grupy, cytaty, zdjęcia, rysunki dzieci,
- **mapy zainteresowań** – graficzne zapisy tematów, które angażują dzieci przez dłuższy czas.

Od obserwacji do planowania

To, co zauważymy i zapiszemy, **staje się punktem wyjścia do kolejnych działań**. Jeśli widzimy, że dzieci przez kilka dni z rzędu bawią się wodą, przygotowujemy „bazę wodną” z nowymi elementami (np. pipetki, słoiki, lejek), by pogłębić doświadczenie. Jeśli któreś dziecko codziennie buduje „domki”, możemy zaproponować działania z kartonami, deskami lub narysowanie planu domu.

W Wiosce Olowe rozumiemy, że umiejętność obserwacji i dokumentowania rozwoju dziecka to kompetencja, którą nauczyciele nabywają stopniowo – dlatego regularnie **szkolimy nasze pedagożki i pedagogów w tym zakresie podczas kursów i warsztatów wewnętrznych**. Uczymy, jak patrzeć z uważnością, jak rejestrować codzienne chwile i jak wyciągać z nich wnioski, które realnie wspierają rozwój dziecka.

Pedagożki/Pedagodzy mają również do dyspozycji **Program edukacyjny BLISKO**, złożony z **gotowych, elastycznych projektów i inspiracji edukacyjnych**, które zostały stworzone w duchu pedagogiki podążającej – tak, by zachęcać do modyfikowania, adaptowania i dopasowywania do konkretnej grupy i kontekstu. z czasem, dzięki praktyce, refleksji i wspólnemu omawianiu obserwacji w zespole, nauczyciele zaczynają **samodzielnie tworzyć plany działań oparte na dokumentacji i potrzebach konkretnych dzieci**, co daje im ogromną satysfakcję i poczucie sensu w codziennej pracy.

Przykłady planowanych aktywności:

- **Zabawy sensoryczne**: tacka z kasztanami, miską z wodą i sitkiem, tkaniny o różnych fakturach, masa do ugniatania – wszystko dostępne do eksploracji rękami, stopami, wzrokiem, zapachem.
- **Eksperymenty przyrodnicze**: np. topnienie lodu z zatopionymi skarbami, obserwacja liści pod lupą, tworzenie prostych mikstur z naturalnych składników (np. zapachowa woda ziołowa).
- **Zabawy plastyczne i artystyczne**: malowanie farbami na drewnie, odbijanie liści na papierze, tworzenie instalacji z kartonów, sznurków i darów natury – bez instrukcji, z pełną swobodą ekspresji.
- **Strefy tematyczne**: tj.: strefa konstrukcyjna (budowanie, eksperymentowanie, logika), strefa plastyczna/atelier (ekspresja, kolory, faktury), strefa książek/ wyciszenia (odpoczynek, refleksja, bezpieczeństwo), strefa domowa (odgrywanie ról, relacje, codzienne rytuały).
- **Zabawy z ciałem i ruchem**: turlanie się, przechodzenie przez tunele, taniec z chustami, ścieżki sensoryczne z różnym podłożem (kamienie, mech, miękki materiał).

- **Zabawy dźwiękowe i językowe:** wspólne śpiewanie, teatrzyk obrazkowy, opowiadanie historyjek na podstawie obrazków, zabawy z rymami i rytmem.
- **Kontakt z naturą:** wyjścia do ogrodu lub lasu, zbieranie skarbów, obserwacja deszczu, skakanie w kałużach, tworzenie naturalnych instalacji z patyków, liści, kamyków.

Co je łączy?

- **Są wielozmysłowe** – wspierają rozwój poprzez ciało i zmysły.
- **Są zintegrowane** – nie rozdzielają „nauki” od zabawy, „ruchu” od „poznania”, tylko łączą wszystko w naturalny sposób.
- **Są elastyczne** – dziecko może wejść, wyjść, wrócić później, odrzucić, przekształcić.
- **Nie są oceniane** – nie ma tu lepiej/gorzej, ładniej/mniej ładnie – jest przestrzeń do wyrażania siebie.
- **Wzmacniają relacje** – dzieci często działają obok siebie lub razem, ucząc się współpracy, dzielenia się przestrzenią, rozwiązywania konfliktów.
- **Wspierają samodzielność i sprawczość** – dzieci same wybierają, jak chcą podejść do tematu i jak długo chcą w nim pozostać.

Planowane aktywności w Wiosce Ołowe **nie są celem samym w sobie**, lecz narzędziem do **budowania kompetencji, relacji i świadomości siebie** – w duchu zabawy, eksploracji i dziecięcej radości z bycia w świecie.

DODATKOWO, ważnymi obszarami w Wiosce Ołowe są dla nas:

ŁAGODNA ADAPTACJA

1. **Proces oparty na relacji i zaufaniu** – adaptacja nie ma sztywnego scenariusza ani limitu czasu. Dziecko stopniowo oswaja się z nową przestrzenią, osobami i rytmem dnia, w **obecności bliskiego dorosłego**, który daje mu poczucie bezpieczeństwa.
2. **Szacunek dla emocji dziecka i rodziny** – wszystkie uczucia, które pojawiają się podczas adaptacji, są **naturalne i mile widziane**. Towarzyszymy dziecku w jego przeżyciach, nie przyspieszamy procesu, nie oceniamy. Wspieramy także rodziców w przejściu przez ten ważny etap.
3. **Budowanie pomostu między domem a placówką** – korzystamy z elementów znanych dziecku (np. zdjęcia z domu, ulubiona zabawka, książka), aby **tworzyć ciągłość doświadczeń**. Opiekunowie dbają o to, by dziecko czuło się widziane, ważne i przyjęte dokładnie takim, jakie jest.

INSPIRACJA PODEJŚCIEM REGGIO EMILIA

1. **Dziecko jako kompetentny twórca własnego rozwoju** – wierzymy, że dziecko ma naturalną zdolność do uczenia się poprzez relacje, działanie i doświadczanie. Naszą rolą jest uważne

towarzystwie, a nie prowadzenie za rękę.

2. **Przestrzeń jako trzeci nauczyciel** – dbamy o estetyczne, funkcjonalne i inspirujące środowisko, które zachęca dzieci do eksploracji, współpracy i twórczości. Przestrzeń jest zmienna i reaguje na potrzeby oraz zainteresowania dzieci.
3. **Dokumentacja jako narzędzie dialogu i refleksji** – codzienna obserwacja i zapisywanie ścieżek rozwoju dzieci pozwalają nam lepiej rozumieć procesy uczenia się i wspólnie z dziećmi oraz rodzicami nadawać im znaczenie.

WSPIERANIE DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI

1. **Indywidualne podejście i elastyczność** – uważnie obserwujemy każde dziecko i dostosowujemy przestrzeń, rytm dnia oraz sposoby komunikacji do jego możliwości i potrzeb. Tworzymy bezpieczne, przewidywalne środowisko, w którym dziecko może czuć się akceptowane i kompetentne.
2. **Współpraca ze specjalistami i rodziną** – działamy w ścisłej współpracy z rodzicami, terapeutami, psychologami, logopedami. Wspólnie tworzymy plan wsparcia i regularnie go modyfikujemy, dzieląc się obserwacjami i postępami. Rodzina jest naszym partnerem, a nie odbiorcą gotowych rozwiązań.
3. **Integracja i budowanie społeczności opartej na akceptacji** – dzieci z różnymi potrzebami są pełnoprawnymi członkami grupy. Dbamy o język włączający, uczymy empatii i uważności na drugiego człowieka. Pokazujemy, że różnorodność jest wartością i naturalną częścią wspólnego życia.

PROGRAM SZKOLENIOWY DLA PEDAGOŻEK/PEDAGOGÓW *SEL (social - emotional learning)*

Program szkoleniowy dla pedagożek pedagożek w Wiosce Olowe w oparciu o program Social Emotional Learning (SEL) stworzony przez założyciela Empathy School Erica Gonzalez-Payne

1. **Rozwijanie kompetencji emocjonalnych nauczycielek** – pedagożki uczą się rozpoznawania i nazywania emocji, regulowania ich w codziennych sytuacjach oraz budowania empatycznej, opartej na zaufaniu relacji z dziećmi, rodzicami i zespołem.
2. **Modelowanie postaw i języka empatii w pracy z dziećmi** – nauczycielki poznają konkretne narzędzia, które wspierają rozwój emocjonalny dzieci, m.in. jak towarzyszyć w złości, jak stawiać granice z szacunkiem i jak uczyć uważności na emocje innych.
3. **Codziennie działania zakorzenione w SEL** – program nie jest dodatkiem, lecz przenika codzienną praktykę: w rozmowach z dziećmi, rozwiązywaniu konfliktów, budowaniu poczucia wspólnoty oraz tworzeniu środowiska, które sprzyja rozwojowi emocjonalnemu już od najmłodszych lat.

ŚCIEŻKA ROZWOJU PEDAGOGÓW

1. **Rozwój poprzez praktykę, refleksję i superwizję** – nauczycielki i nauczyciele regularnie uczestniczą w superwizjach, spotkaniach zespołowych i kręgach refleksji, gdzie mogą dzielić się doświadczeniami, wyzwaniami i sukcesami. w zespole analizują codzienną praktykę, by rozwijać się w duchu uważności, autentyczności i empatii.
2. **Szkolenia i kursy wewnętrzne** – pedagodzy mają dostęp do szkoleń z zakresu pedagogiki podążającej, Reggio Emilia, NVC, neuroedukacji, edukacji seksualnej, różnorodności i włączania. Uczą się też obserwacji, dokumentacji oraz budowania relacji z dziećmi i rodzicami.
3. **Możliwość rozwoju ścieżki zawodowej** – w Wiosce Olowe każdy pedagog może rozwijać się zgodnie ze swoimi talentami i zainteresowaniami: prowadzić projekty, wspierać inne placówki jako mentor, uczestniczyć w tworzeniu materiałów edukacyjnych czy szkolić się na przyszłą liderkę/lidera zespołu. Dbamy o to, by nauczyciele czuli się widziani, doceniani i mieli przestrzeń do rozwoju.

PLATFORMA EDUKACYJNA EDUKACJABLISKO.ORG

1. **Autorskie szkolenia i programy edukacyjne** – stworzone przez specjalistów, takich jak psychologowie dziecięcy, pedagodzy, edukatorzy i trenerzy NVC, oferujące najwyższej jakości kursy dla rodziców, opiekunów i właścicieli placówek opiekuńczych.
2. **Ścieżka rozwoju dla pedagogów** – oparta na najnowszych badaniach z zakresu neuroedukacji i komunikacji bez przemocy, inspirowana filozofią pedagogiczną Reggio Emilia, wspierająca rozwój zawodowy nauczycieli wczesnej edukacji.
3. Dostęp do **materiałów i spotkań ze specjalistami** – platforma oferuje pomysły, inspiracje, pliki PDF do pobrania, nagrania webinarów, szkolenia oraz zaproszenia na konferencje naukowe, umożliwiając ciągłe poszerzanie wiedzy i kompetencji.

BUDOWANIE SPOŁECZNOŚCI RODZIN

1. **Relacja oparta na partnerstwie i zaufaniu** – rodzice są dla nas ekspertami od swojego dziecka. Regularnie rozmawiamy, dzielimy się obserwacjami i wspólnie szukamy rozwiązań. Dbamy o otwartą, empatyczną komunikację i jesteśmy dostępni na co dzień – nie tylko „przy odbiorze”.
2. **Warsztaty, kręgi i spotkania wspierające rodzicielstwo** – organizujemy warsztaty o emocjach, rozwoju, stawianiu granic, edukacji seksualnej, a także kręgi rodziców i spotkania tematyczne. Tworzymy przestrzeń, w której rodzice mogą wymieniać się doświadczeniami i czuć się częścią wspólnoty.
3. **Budowanie społeczności wokół dziecka** – zapraszamy rodziny do aktywnego udziału w życiu placówki: wspólne świętowanie, pikniki, akcje ogrodowe, dni otwarte. Dzięki temu tworzymy **bliską, zaufaną społeczność**, w której dzieci wrażliwie otoczone życzliwymi dorosłymi, a rodzice nie są sami w swojej codzienności.

CELEBROWANIE RÓŻNORODNOŚCI

1. **Szacunek dla tożsamości każdego dziecka i rodziny** – tworzymy przestrzeń, w której różnorodność językowa, kulturowa, emocjonalna, rozwojowa i światopoglądowa jest nie tylko akceptowana, ale celebrowana jako naturalna część naszej społeczności.
2. **Uczenie się od siebie nawzajem** – rozmawiamy z dziećmi o tym, że inni mogą mieć inne zwyczaje, potrzeby czy sposoby wyrażania siebie. Pokazujemy, jak z empatią i ciekawością odkrywać różnice i znajdować to, co wspólne.
3. **Budowanie wspólnoty opartej na trosce i odpowiedzialności** – uczymy dzieci, że społeczność to nie tylko bycie obok siebie, ale wspólne dbanie o relacje, przestrzeń i dobrostan innych. Celebrowując różnorodność, uczymy jak być razem – uważnie, z szacunkiem i troską.

EDUKACJA SEKSUALNA

1. **Pytanie o zgodę** – uczymy dzieci, że mają prawo do decydowania o swojej przestrzeni. Zanim podejmiemy do dziecka, pytamy: „Czy mogę ci pomóc?“, „Czy chcesz, żebym cię przytuliła?“, co pozwala dzieciom na wyrażanie swojej woli.
2. **Szanowanie intymności** – w codziennych sytuacjach, takich jak zmiana pieluszki czy mycie, zawsze mówimy, co robimy, by dziecko wiedziało, co się dzieje z jego ciałem. Dbamy o to, aby wszystkie czynności były przeprowadzane delikatnie, w atmosferze szacunku i bezpieczeństwa.
3. **Rozmawianie o granicach** – uczymy dzieci, że mają prawo do wyrażania swoich granic, zarówno wobec innych, jak i wobec siebie. Wspieramy je w komunikowaniu, kiedy chcą być same, kiedy nie chcą się przytulić, czy kiedy potrzebują odpoczynku.

STANDARD 2:

Określenie zasad, procedur i programów dotyczących organizacji pracy personelu.

2.1 Procedury przebywania osób dorosłych innych niż personel i rodzice

Każda osoba wchodząca na teren placówki, wpisuje się do **Księgi Wejść i Wyjść**. w trakcie pobytu w placówce, osobie zawsze towarzyszy ktoś z personelu.

2.2 Procedury przyjmowania i odbierania dzieci z instytucji opieki

To, w jaki sposób dzieci są przyjmowane i odbierane z placówki określone zostało w osobnym dokumencie **Procedury przyjmowania i odbierania dzieci**.

2.3 Procedury postępowania w przypadku choroby dzieci

Jak zaopiekować się chorym dzieckiem – z bliskością i troską o innych?

Choroba dziecka to trudny czas – zarówno dla malucha, jak i dla opiekunów. w podejściu bliskości kluczowe jest okazanie dziecku czułości, zrozumienia i poczucia bezpieczeństwa. Chore dziecko potrzebuje naszej obecności, spokoju i uważności. Reagujmy na jego potrzeby z delikatnością – przytulajmy, bądźmy blisko, zapewnijmy spokojne miejsce do odpoczynku i regeneracji.

Jednocześnie pamiętajmy, że nasza troska obejmuje całą grupę. Gdy pojawią się objawy choroby – gorączka, kaszel, wysypka, biegunka – ważne jest szybkie działanie: poinformowanie rodziców, odizolowanie dziecka w spokojnym, bezpiecznym miejscu i ograniczenie kontaktu z innymi dziećmi. To nie wyraz braku empatii, lecz odpowiedzialność za zdrowie wszystkich.

Opieka w duchu bliskości nie wyklucza rozsądku i profilaktyki. Wręcz przeciwnie – łączy emocjonalne wsparcie dla chorego z troską o dobro wspólnoty. To właśnie ta równowaga buduje zaufanie, bezpieczeństwo i zdrowe relacje w naszej żłobkowej społeczności.

W podejściu Wioski Olowe ważne są dobrostan dziecka i troska o zdrowie grupy. Procedury opisane w załączniku **Procedury postępowania w przypadku choroby dziecka**, jasno określają kroki w razie wystąpienia objawów choroby oraz sposób kontaktu z rodzicami.

2.4 Ramowy program adaptacji z udziałem rodziców

Adaptacja w duchu Wioski Olowe zakłada **powolne, elastyczne wprowadzanie dziecka do grupy z aktywnym udziałem rodzica**, który wspiera dziecko w poznawaniu nowego otoczenia i osób. Taki program wzmacnia poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do opiekunów. Szczegóły zostały opisane w **Ramowym programie adaptacji**.

2.5 Warunki do swobodnego poruszania się dzieci

Dziecko ma zapewnioną możliwość ruchu zgodnie ze swoimi naturalnymi potrzebami rozwojowymi. Przestrzeń jest tak zorganizowana, aby była bezpieczna, dostępna i przyjazna – meble są dostosowane do wzrostu dzieci, nie ma barier utrudniających eksplorację, a układ pomieszczeń zachęca do aktywności. Nie stosuje się zbędnych zakazów czy ograniczeń – dzieci mogą samodzielnie decydować, gdzie chcą przebywać, jak się przemieszczać i czym się zajmować. Taka swoboda wspiera ich autonomię i rozwój fizyczny, emocjonalny i poznawczy.

2.6 Warunki do odpoczynku dzieci

Odpoczynek nie jest traktowany jako sztywno narzucona przerwa, lecz jako indywidualna potrzeba dziecka, która może pojawić się w różnych momentach dnia. w placówce funkcjonują różnorodne miejsca sprzyjające wyciszeniu – np. kąciaki z dywanami, poduszkami, miękkim światłem czy leżaczkami. Dziecko może tam pójść, gdy poczuje zmęczenie lub potrzebę spokoju. Takie podejście buduje w dziecku umiejętność samoregulacji i szanowania własnych granic.

Jednocześnie w ciągu dnia jest wyznaczona stała pora, podczas której rozkładane są materace lub leżaczki, ściemniane jest światło, puszczana jest delikatna muzyka instrumentalna lub relaksacyjna. w tym czasie dzieci mogą odpocząć albo zasnąć, zależnie od swoich potrzeb.

2.7 Warunki do zachowania intymności podczas czynności higienicznych

Czynności higieniczne – takie jak korzystanie z toalety czy zmiana pieluchy – odbywają się w atmosferze dyskrecji i szacunku. Personel zawsze informuje dziecko, co zamierza zrobić, prosi o zgodę i reaguje na jego sygnały. Przestrzenie sanitarne są tak zorganizowane, by dziecko czuło się bezpiecznie i komfortowo, a jego potrzeba intymności była respektowana. Taki sposób postępowania wzmacnia poczucie własnej wartości i autonomii dziecka.

2.8 Warunki do rozwijania samodzielności podczas posiłków

Posiłki są ważnym elementem dnia, sprzyjającym budowaniu samodzielności i wspólnoty. Dzieci aktywnie uczestniczą w ich przebiegu – same nakładają sobie jedzenie, uczą się posługiwać sztućcami, nalewać napoje, a po skończonym posiłku pomagają w porządkowaniu. Nie ma przymusu jedzenia – każde dziecko decyduje, ile i co chce zjeść. Dorośli wspierają dziecko w nauce nowych umiejętności, ale nie wyręczają go. Atmosfera przy stole jest spokojna i pełna akceptacji, co sprzyja budowaniu zdrowych relacji z jedzeniem.

2.9 Warunki do artystycznej ekspresji dzieci

Twórczość jest dla dziecka naturalnym sposobem wyrażania siebie. w podejściu Wioski Olowe zapewnia się dzieciom dostęp do różnorodnych materiałów, tj.: glina, farby, woda, papier, klej, drewno, tkaniny... itd.,) i form wyrazu – od rysowania, przez malowanie, lepienie, aż po ruch, taniec, śpiew itd. Nie ma jednej „słusznej” drogi tworzenia – każde dziecko może działać według własnych pomysłów, bez narzuconych wzorów i oceniania. Dorośli pełnią rolę wspierającą, zachęcającą, ale nie ingerują nadmiernie w proces twórczy. Taka swoboda wzmacnia kreatywność, poczucie sprawczości i pewność siebie.

2.10 Warunki do kontaktu dzieci z naturą

Dzieci spędzają czas na świeżym powietrzu bez względu na pogodę (poza sytuacjami ekstremalnymi, tj.: upał, bardzo silny mróz, zanieczyszczenie powietrza przekraczające normy; które zagrażają zdrowiu i życiu zarówno dzieci jak i dorosłych) – bawią się w naturalnym otoczeniu, pielęgnują ogród, obserwują rośliny, zwierzęta i zmiany zachodzące w przyrodzie. Natura staje się przestrzenią do eksploracji, zadawania pytań i budowania relacji ze światem. Taki kontakt wspiera nie tylko rozwój poznawczy, ale także emocjonalny – dzieci uczą się uważności, empatii i odpowiedzialności za otoczenie.

2.11 Warunki do aktywności edukacyjnych umożliwiających poznanie świata

Edukacja w duchu Wioski Olowe odpowiada na ciekawość i naturalne mechanizmy uczenia się dziecka. Dzieci mają możliwość eksperymentowania, manipulowania przedmiotami i materiałami, odkrywania zależności i zadawania pytań. Zamiast gotowych odpowiedzi, otrzymują przestrzeń do samodzielnego dochodzenia do wiedzy. Materiały edukacyjne są dostępne, różnorodne, posiadają wysokie walory estetyczne i są dobrej jakości – często sensoryczne, inspirujące do działania. Dorosły nie pełni roli wykładowcy, lecz towarzysza i obserwatora, który wspiera proces, nie narzuca kierunku.

STANDARD 3:

Określenie zasad i procedur służących zapewnieniu efektywnej komunikacji z rodzicami, mającej na celu współdziałanie w zakresie najlepszego interesu dziecka.

3.1 Stworzony jest dokument, w którym określone są prawa i obowiązki rodziców oraz instytucji opieki, które zostaną zawarte we wzorze umowy z rodzicami dotyczącej pobytu dziecka w instytucji opieki lub w regulaminie organizacyjnym instytucji opieki.

Dokumentem określającym prawa i obowiązki rodziców oraz instytucji opieki jest **umowa o świadczenie usług opiekuńczych**, zawierana pomiędzy rodzicami (opiekunami prawnymi) a żłobkiem. w umowie tej zawarte są m.in. zasady przyjmowania dziecka do placówki, obowiązki rodziców w zakresie zdrowia i higieny dziecka (np. obowiązek odbioru dziecka w przypadku choroby), obowiązki placówki związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i opieki, a także warunki finansowe, czas trwania umowy i sposób jej rozwiązania. Umowa stanowi podstawę do wzajemnej współpracy oraz dbałości o dobro i zdrowie dziecka.

3.2 WZÓR UMOWY

3.3 Określony jest sposób zbierania przez personel informacji dotyczących istotnych potrzeb, preferencji, nawyków i umiejętności dzieci + FORMULARZ

W Wiosce Olowe zależy nam na tym, aby **proces adaptacji był spokojny, bezpieczny i dostosowany do indywidualnych potrzeb każdego dziecka**. Dlatego jeszcze przed rozpoczęciem uczęszczania do placówki prosimy rodziców o wypełnienie **Karty Informacyjnej Dziecka**.

To dokument, który pomaga nam **lepiej poznać dziecko** – jego rytm dnia, upodobania, potrzeby, sposób komunikacji, relacje rodzinne czy sytuacje, które mogą wywoływać dyskomfort. Informacje z karty są omawiane z rodzicami, a cały zespół opiekuńczy korzysta z nich, by zapewnić dziecku **łagodne wejście w nowe środowisko** oraz adekwatne wsparcie emocjonalne i organizacyjne.

3.4 Określone są zasady bieżącej komunikacji z rodzicami

W Wiosce Olowe dużą wagę przywiązujemy do **regularnej i jasnej komunikacji z rodzicami**, ponieważ wierzymy, że codzienny kontakt oparty na zaufaniu i wzajemnym szacunku jest kluczowy dla dobrego samopoczucia dzieci.

Bieżąca komunikacja odbywa się na **kilka sposobów**:

- podczas codziennych krótkich rozmów przy przyprowadzaniu i odbieraniu dziecka,
- **mailowo** – w sprawach organizacyjnych, informacyjnych i indywidualnych,
- przez **tablicę ogłoszeń** i kalendarz wydarzeń w placówce,
- w razie potrzeby – także przez **spotkania online lub telefoniczne**.

Rodzice są również na bieżąco informowani o wydarzeniach, zmianach, potrzebach grupy oraz mogą w każdej chwili **skontaktować się z dyrekcją lub opiekunami**, by omówić ważne sprawy związane z dzieckiem. Wszystko to służy temu, by budować **bliską i wspierającą relację** między rodziną a placówką.

3.5 Określony jest system zgłaszania i rozpatrywania uwag, wniosków i skarg rodziców

Zgłaszanie uwag, wniosków oraz skarg przez rodziców jest dla nas bardzo ważnym elementem procesu ciągłego doskonalenia jakości naszej placówki. Chcemy zapewnić, że każda opinia jest traktowana poważnie i służy podnoszeniu jakości. Istnieje kilka form, w jakich rodzice mogą dzielić się swoimi doświadczeniami i sugestiami:

1. Mailowo

Rodzice mogą przysyłać swoje uwagi, wnioski i skargi na adres e-mail: Będziemy na nie odpowiadać w czasie nie dłuższym niż 24h.

2. Ustnie

Istnieje możliwość zgłoszenia uwag i wniosków bezpośrednio w rozmowie z dyrektorem/właścicielem placówki. Wszystkie zgłoszenia są anonimowe, jeśli rodzic zdecyduje się na taką formę kontaktu.

3. w trakcie przesyłanej ankiety

Okresowo będziemy wysyłać do rodziców ankiety, w których można zaznaczyć wszelkie uwagi lub propozycje zmian w funkcjonowaniu placówki.

Dzięki tym formom kontaktu, rodzice mogą w dowolny sposób dzielić się swoimi doświadczeniami, dzięki czemu wspólnie zadamy o to, by nasza placówka działała w jak najlepszy sposób.

STANDARD 4:

Respektowanie praw dzieci w codziennej pracy instytucji opieki

4.1 Instytucja opieki stwarza dzieciom warunki do odpoczynku w pomieszczeniu w dwóch różnych formach (w szczególności: odpoczynek na leżaczkach, cicha aktywność na dywanie)

W żłobku zapewnione są warunki sprzyjające odpoczynkowi i wyciszeniu, dostosowane do wieku dzieci, ich temperamentu oraz indywidualnych potrzeb. Odpoczynek odbywa się w dwóch podstawowych formach. Pierwszą z nich jest relaks na leżaczkach (ew. w wózku/ chuście, itp.) – dzieci mają możliwość położyć się w spokojnym, przyciemnionym pomieszczeniu, przy dźwiękach łagodnej muzyki lub białego szumu. Stwarza to komfortowe warunki do snu lub krótkiej drzemki, jeśli dziecko tego potrzebuje.

Drugą formą odpoczynku jest cicha aktywność na dywanie, przeznaczona dla tych dzieci, które nie chcą spać, ale potrzebują chwili wyciszenia. w tej przestrzeni dzieci mogą np. oglądać książeczki, bawić się miękkimi zabawkami, układać klocki lub słuchać bajek czytanych przez opiekuna. Tego rodzaju spokojna aktywność pozwala dziecku odpocząć psychicznie i fizycznie, bez konieczności snu, a jednocześnie nie zakłóca spokoju innym dzieciom.

Ważnym elementem codziennej rutyny w Wiosce Olowe jest także regularna relaksacja – wprowadzana o stałych porach dnia, co wspiera poczucie bezpieczeństwa i przewidywalności. Krótkie sesje relaksacyjne z elementami oddechu, prostych ćwiczeń wyciszających czy bajek relaksacyjnych pomagają dzieciom lepiej radzić sobie z emocjami i regenerować siły.

4.2 Instytucja opieki ma spisaną listę działań personelu wspierających autonomię dziecka podczas czynności higienicznych (mycie rąk, toaleta, zmiana pieluchy i inne)

W żłobku Wioski Olowe dużą wagę przywiązuje się do wspierania autonomii dziecka, również podczas codziennych czynności higienicznych. Instytucja posiada spisaną listę działań personelu, które mają na celu wzmocnienie samodzielności dzieci i szanowanie ich indywidualnego tempa rozwoju. Pracownicy żłobka są odpowiednio przeszkoleni i stosują jednolite, świadome podejście w codziennej opiece.

Podczas czynności takich jak mycie rąk, korzystanie z toalety czy zmiana pieluchy, personel zachęca dzieci do aktywnego udziału – np. poprzez samodzielne sięganie po ręcznik, używanie mydła, podciąganie spodni czy sygnalizowanie potrzeby zmiany pieluszki. Dzieci mają możliwość obserwowania i naśladowania dorosłych oraz rówieśników, co sprzyja nauce poprzez doświadczenie. Personel na bieżąco tłumaczy dzieciom, co się dzieje, i nazywa wykonywane czynności, wspierając tym samym rozwój językowy i emocjonalny.

Każde dziecko traktowane jest z szacunkiem, a czynności higieniczne są okazją do budowania relacji, a nie tylko technicznym obowiązkiem. Zachęcanie do wyboru (np. w jakiej kolejności dziecko chce wykonać czynności) oraz dawanie czasu na samodzielne próby to elementy codziennej praktyki, które wzmocniają poczucie sprawczości i pewności siebie u najmłodszych.

Lista działań personelu wspierających autonomię dziecka przy codziennych czynnościach higienicznych

1. Przy myciu rąk

- Dziecko ma swobodny dostęp do umywalki, mydła i ręcznika (np. przez podest).
- Personel pokazuje czynności krok po kroku, zamiast wyręczania.
- Zachęcamy do samodzielnych prób, wspierając je ciepłymi słowami: „Chcesz spróbować samodzielnie?”, „Super sobie radzisz!”.
- Tempo czynności dostosowane jest do możliwości dziecka – nie pośpieszamy.
- Powtarzalność i rytuał dają dziecku poczucie bezpieczeństwa.

2. Przy korzystaniu z toalety

- Zapraszamy, nie zmuszamy: „Czas pójść do toalety – chcesz sam, czy mam pójść z Tobą?”.
- Pozwalamy wybrać (nocnik/sedes), a także zachęcamy do podciągania i zdejmowania spodni samodzielnie.
- Organizacja przestrzeni umożliwia niezależne działanie dziecka.
- Traktujemy „wpadki” jako naturalną część procesu nauki – bez zawstydzenia.
- Towarzyszymy z empatią, nie komentując negatywnie zachowania dziecka.

3. Przy zmianie pieluchy

- Każda zmiana pieluchy odbywa się z uprzedzeniem: „Zmienimy teraz pieluszkę, dobrze?”.
- Zapraszamy dziecko do udziału – np. poprzez przyniesienie chusteczki, wrzucenie pieluszki do kosza.
- Zwracamy się bezpośrednio do dziecka, z szacunkiem i spokojem.
- Utrzymujemy stały rytuał i kontakt wzrokowy.
- Traktujemy dziecko podmiotowo, nie jako „obiekt do przewinięcia”.

4. Przy przebieraniu

- Dziecko jest zachęcane do samodzielnego zdejmowania i zakładania ubrań – nawet jeśli robi to wolno.
- Proponujemy pomoc, ale nie narzucamy się: „Potrzebujesz pomocy z guzikiem?”.
- Dajemy możliwość wyboru, gdy to możliwe: „Wolisz dzisiaj niebieską czy zieloną koszulkę?”.
- Przebieranie odbywa się spokojnie, bez presji czasu.
- Ubrania są przygotowane w zasięgu dziecka, tak by mogło po nie sięgnąć samodzielnie.

5. Zapewnianie prywatności w sytuacjach intymnych

- W sytuacjach takich jak zmiana pieluchy, przebieranie czy korzystanie z toalety **zapewniamy dziecku prywatność**.
- Chronimy przestrzeń dziecka (zasłonka, osobne miejsce, zamknięcie drzwi).
- Unikamy obecności niezaangażowanych osób podczas intymnych czynności.
- Zawsze uprzedzamy przed kontaktem fizycznym: „Teraz podejść i pomogę Ci zdjąć spodenki”.
- Reagujemy empatycznie na wszelkie oznaki dyskomfortu.

Zasady ogólne (zgodne z wartościami BLISKO)

- **Szacunek** – każde dziecko traktujemy z godnością, dbając o jego emocje i granice.
- **Uważność** – jesteśmy obecni, reagujemy na potrzeby i sygnały dziecka.

- **Relacja** – czynności higieniczne traktujemy jako okazję do budowania bezpiecznej więzi.
- **Samodzielność** – dziecko uczy się przez działanie, nie przez wyręczanie.
- **Prywatność i intymność** – dbamy o komfort fizyczny i emocjonalny dziecka w każdej sytuacji.

Czego NIE robimy:

- **Nie wyręczamy bez potrzeby** – pozwalamy dziecku próbować, nawet jeśli trwa to dłużej.
- **Nie przyspieszamy rytmu dziecka** – szanujemy tempo jego działania.
- **Nie zawstydzamy i nie komentujemy** ciała, zachowania czy niepowodzeń dziecka.
Nie rozbieramy dziecka przy innych dzieciach lub dorosłych – chronimy jego intymność.
- **Nie zmuszamy do współpracy fizycznej** – np. przez siłowe przebijanie bez zgody.
- **Nie ignorujemy protestu** – każde „nie” jest dla nas ważną informacją.
- **Nie mówimy o dziecku „przez inne dziecko”** – zawsze komunikujemy się z nim bezpośrednio.

Opieka pielęgniarska i zdrowotna nad dzieckiem.

4.3 Minimum raz w roku personel dokonuje samooceny działań wspierających autonomię dziecka podczas czynności higienicznych w sposób ustalony przez instytucję opieki, a wnioski z przeprowadzonej samooceny są dokumentowane

Co najmniej raz w roku personel dokonuje samooceny swoich działań w zakresie wspierania autonomii dziecka podczas czynności higienicznych. Wnioski z tej refleksji są dokumentowane, a ich celem jest doskonalenie praktyk i zwiększanie świadomości pedagogicznej w duchu opieki relacyjnej.

ARKUSZ SAMOOCENY PERSONELU W ZAKRESIE WSPIERANIA AUTONOMII DZIECKA PODCZAS CZYNNOŚCI HIGIENICZNYCH

4.4 Instytucja opieki ma spisaną listę działań personelu wspierających samodzielność dziecka podczas posiłków

Wspieranie samodzielności dziecka podczas posiłków jest jednym z kluczowych elementów codziennej pracy z najmłodszymi. **Instytucja posiada spisaną listę działań personelu, które ukierunkowane są na wzmacnianie niezależności dzieci** w trakcie jedzenia, z poszanowaniem ich możliwości rozwojowych oraz tempa, w jakim zdobywają nowe umiejętności.

Personel **zachęca dzieci do samodzielnego jedzenia**, począwszy od prostych czynności, takich jak trzymanie łyżki, nabieranie jedzenia, po picie z otwartego kubka. Dzieci mają możliwość wyboru – np. decydują, ile zjedzą i w jakim tempie, co wspiera ich poczucie sprawczości i pozwala lepiej odczytywać sygnały płynące z własnego ciała (głód, sytość). Opiekunowie służą wsparciem, gdy jest to potrzebne, ale zawsze zachęcają do podejmowania prób i doceniają każdy krok w stronę większej samodzielności.

Ważnym elementem jest także włączanie dzieci w **przygotowanie do posiłków** – mogą pomagać w ustawianiu naczyń, przynoszeniu sztućców czy sprzątanii po jedzeniu, co nie tylko rozwija kompetencje praktyczne, ale również buduje poczucie odpowiedzialności i wspólnoty. Działania personelu są spójne i świadomie dobrane, a cały proces spożywania posiłków traktowany jest jako naturalna okazja do nauki, budowania relacji i wzmacniania samodzielności dziecka.

Lista działań personelu wspierających budowanie samodzielności dziecka podczas posiłków

1. Podczas przygotowania do posiłku

- Zapraszamy dziecko do współuczestnictwa: „Chcesz pomóc nakryć stół?”
- Organizujemy przestrzeń tak, aby dziecko miało dostęp do potrzebnych rzeczy (np. sztućców, serwetek).
- Zachęcamy do samodzielnego pobrania talerza czy kubka, jeśli to możliwe.
- Wspieramy rytuał i przewidywalność – dzieci wiedzą, co po sobie następuje.

2. Przy wyborze i nakładaniu porcji

- Dziecko ma możliwość wyboru wielkości porcji, w granicach rozsądku: „Nałóż sobie tyle, ile chcesz spróbować”.
- Szanujemy decyzje dziecka – nie zmuszamy do jedzenia, nie nakazujemy „zjedz wszystko”.
- Zachęcamy do poznawania nowych smaków bez presji: „Możesz spróbować, jeśli chcesz – nic się nie stanie, jeśli nie zjesz”.
- Uczymy samodzielnego korzystania z łyżki, widelca – wspieramy spokojem i ciepłym komentarzem.

3. Podczas jedzenia

- Dziecko je we własnym tempie – nie pospieszamy ani nie przerywamy.
- Zachęcamy do używania sztućców, ale nie zawstydzamy, gdy dziecko woli jeść rękami.
- Traktujemy jedzenie jako czas wspólny i przyjemny – nie komentujemy wyglądu talerza czy sposobu jedzenia.
- Towarzyszymy, jesteśmy obecni, ale nie przejmujemy kontroli nad posiłkiem.

4. Po posiłku – sprzątanie i zakończenie

- Dziecko jest zachęcane do samodzielnego sprzątanienia po sobie: „Chcesz odnieść swój talerzyk do kuchni?”
- Pomagamy tylko, jeśli jest to konieczne – wspieramy samodzielność, nie oczekując perfekcji.
- Przestrzeń do sprzątanienia (np. miejsce na brudne naczynia) jest dostępna dla dziecka.
- Każde działanie dziecka doceniamy słowem, nie nagrodą: „Zrobiłeś to sam – świetna robota!”.

5. Zapewnienie komfortu i poszanowania granic

- Nigdy nie komentujemy wyglądu ciała dziecka przy jedzeniu („Zjesz więcej, bo jesteś za chudy”) – skupiamy się na relacji, nie na ocenie.
- Reagujemy empatycznie, gdy dziecko mówi „nie chcę” – jego granice są dla nas ważne.
- Unikamy porównań do innych dzieci przy stole.
- Chronimy komfort emocjonalny: nie oceniamy ilości zjedzonego jedzenia, nie używamy jedzenia jako nagrody lub kary.

Zasady ogólne (zgodne z wartościami BLISKO)

- **Szacunek** – każde dziecko ma prawo do własnych preferencji i decyzji dotyczących jedzenia.
- **Uważność** – jesteśmy obecni, nie rozpraszamy się, zauważamy potrzeby i sygnały dziecka.
- **Relacja** – posiłek to wspólny czas, nie pole do walki o kontrolę.
- **Samodzielność** – wspieramy próby, nawet jeśli kończą się bałaganem.

- **Poczucie sprawczości** – dajemy dziecku wybór, prawo do decyzji i przestrzeń do działania.

Czego NIE robimy:

- **Nie zmuszamy do jedzenia** – „musisz zjeść” nie jest u nas obecne.
- **Nie zawstydzamy** dziecka z powodu ilości, tempa czy sposobu jedzenia.
- **Nie komentujemy negatywnie wyborów** dziecka („Znowu tylko makaron?”).
- **Nie wyręczamy** bez potrzeby – nawet jeśli coś się rozleje, to część nauki.
- **Nie wywieramy presji** – dziecko ma prawo odmówić, nie skończyć, nie spróbować.
- **Nie krytykujemy** – zamiast tego modelujemy spokojną, wspierającą postawę.

4.5 Personel dokonuje, minimum raz w roku, samooceny działań wspierających autonomię dziecka podczas posiłków, a wnioski z przeprowadzonej samooceny są dokumentowane

Co najmniej raz w roku personel dokonuje samooceny swoich działań wspierających samodzielność dziecka podczas posiłków, wykorzystując opracowany w instytucji arkusz samooceny. Refleksja ta pozwala ocenić m.in. sposób wspierania dzieci w samodzielnym jedzeniu i dokonywaniu wyborów. Wnioski są dokumentowane i służą doskonaleniu praktyk oraz zwiększaniu świadomości pedagogicznej w duchu opieki relacyjnej.

ARKUSZ SAMOOCENY PERSONELU w ZAKRESIE WSPIERANIA SAMODZIELNOŚCI DZIECKA PODCZAS POSIŁKÓW

STANDARD 5:

Budowanie przez personel bezpiecznych,
opartych na szacunku relacji z dziećmi

5.1 w instytucji opieki określone są wspólne dla całego personelu sposoby:

- 1 | nawiązywania relacji z dziećmi dające im poczucie bezpieczeństwa;*
- 2 | reagowania werbalnie i niewerbalnie na zachowania dzieci;*
- 3 | komunikowania dzieciom aktywności w ciągu dnia i zmian z tym związanych*

1. Nawiązywanie relacji z dziećmi dające im poczucie bezpieczeństwa

- Personel (np. edukatorzy, animatorzy, opiekunowie) stosuje jednolite, ustalone metody witania się z dziećmi, prowadzenia zajęć i rozmowy, co daje dzieciom przewidywalność i poczucie bezpieczeństwa.
- Stosowane są techniki budowania zaufania, np. rozmowy w kręgu, przyjazna przestrzeń, indywidualne powitania każdego dziecka.
- Wspólnie wypracowane zasady interakcji są omawiane i wdrażane przez cały zespół, by uniknąć sprzecznych sygnałów dla dzieci.

2. Reagowanie werbalne i niewerbalne na zachowania dzieci

- Cały personel stosuje wspólne strategie reagowania na emocje i zachowania dzieci: np. pochylanie się na poziom oczu, spokojny ton głosu, gesty sygnalizujące uważność (np. skinienie głową, kontakt wzrokowy).
- Unika się negatywnych ocen – zamiast tego stosuje się komunikaty opisowe („Widzę, że jesteś zdenerwowany, jak mogę Ci pomóc?”).
- Tworzy się katalog wspólnych reakcji – np. co robimy, gdy dziecko płacze, gdy nie chce się zaangażować, gdy złości się.

3. Komunikowanie dzieciom aktywności w ciągu dnia i zmian z tym związanych

- Harmonogram dnia jest widoczny i dostosowany do możliwości poznawczych dzieci (np. plansze z piktogramami).
- Personel informuje dzieci z wyprzedzeniem o nadchodzących zmianach, korzystając ze stałych komunikatów lub rytuałów (np. „Za chwilę zakończymy zabawę i przejdziemy do czytania”).
- Wprowadza się „czas przejścia” z jednej aktywności do drugiej, by dzieci miały przestrzeń do przystosowania się.

Trudne sytuacje w żłobku i w przedszkolu. w jaki sposób wspieramy dzieci w Wiosce Olowe?

Krótki przewodnik o tym “ Jak rozmawiamy z dziećmi w Wiosce Olowe?”

KARTY Trudne sytuacje w relacji z dziećmi

KARTY Czego dzisiaj potrzebuję?

KARTY Czuję, potrzebuję, mam ochotę na...

5.2 Minimum raz w roku personel dokonuje samooceny zadań dotyczących interakcji z dziećmi w sposób ustalony przez instytucję opieki, a wnioski z przeprowadzonej samooceny są dokumentowane

5.2 Regularna samoocena personelu

- Placówka ustala termin i sposób przeprowadzania samooceny (np. raz w roku w formie indywidualnych ankiet, spotkań zespołowych, warsztatów refleksyjnych).
- Wnioski z samooceny są dokumentowane i analizowane przez zespół – mogą być podstawą do planowania szkoleń, superwizji lub wprowadzania zmian w codziennej praktyce.
- Dokumentacja może przyjąć formę raportu wewnętrznego, tabeli zbiorczej z refleksjami lub mapy potrzeb rozwojowych zespołu.

ARKUSZ SAMOOCENY PERSONELU DOTYCZĄCY INTERAKCJI z DZIEĆMI

DODATKOWO:

W Wiosce Olowe oraz w Wioskach dużą wagę przywiązuje się do dobrostanu kadry i jakości współpracy zespołowej. Dlatego zarówno personel pedagogiczny, jak i dyrekcja oraz właścicielki. właściciele placówek mają dostęp do **indywidualnego wsparcia psychologicznego**, zapewnianego przez specjalistkę/specjalistę pracującą/pracującego w placówce.

Dodatkowo, organizujemy też **grupowe, comiesięczne superwizje psychologiczne on-line**. Spotkania te prowadzone są przez doświadczonych specjalistów i stanowią przestrzeń do refleksji nad

codzienną praktyką, dzielenia się wyzwaniami oraz poszukiwania rozwiązań w trudnych sytuacjach wychowawczych i relacyjnych.

Pracownicy mogą w każdej chwili umówić się na **indywidualne konsultacje pedagogiczno-dydaktyczne**, dzięki którym możliwe jest bieżące wspieranie jakości pracy z dziećmi oraz rozwój zawodowy.

W **sytuacjach kryzysowych** – zarówno na poziomie zespołu, jak i w relacjach z rodzicami czy dziećmi – kadra ma dostęp do **indywidualnego wsparcia psychologa i mediatora**. Takie podejście buduje kulturę troski, zaufania i wspólnej odpowiedzialności, co przekłada się na bezpieczne i wspierające środowisko dla dzieci.

STANDARD 6:

Wspieranie u dzieci poczucia przynależności i uważności na inne osoby

6.1 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu, sprzyjające rozwojowi u dzieci poczucia przynależności do grupy oraz zainteresowania innymi, przez organizowanie otoczenia tak, aby dzieci miały możliwość nawiązywania kontaktów z innymi osobami

WSKAZÓWKI METODYCZNE DLA PERSONELU

1. Twórz przestrzeń do wspólnego działania

- Zorganizuj otwarte, wspólne strefy aktywności, np. kącik konstrukcyjny, plastyczny, teatralny – tak, by jednocześnie mogło z nich korzystać kilkoro dzieci.
- Ustaw stoliki i dywany w sposób zachęcający do siedzenia w grupie – unikanie indywidualnych stanowisk, które izolują.
- Ułatwiał dzieciom wspólną zabawę poprzez materiały wymagające współpracy (np. duże klocki, gry planszowe, zestawy kuchenne, teatrzyki).

2. Stosuj aranżacje przestrzeni zachęcające do rozmowy i interakcji

- Ustaw meble i elementy wyposażenia tak, by dzieci widziały się nawzajem i mogły ze sobą rozmawiać.
- Twórz tzw. "kąciki społeczne", czyli małe, przytulne przestrzenie (np. z poduchami, namiotem, sofą), w których dzieci mogą prowadzić rozmowy lub czytać razem.
- Unikaj nadmiaru bodźców – zbyt wiele zabawek lub rozproszone przestrzenie utrudniają koncentrację na relacjach.

3. Zachęcaj do współpracy i pełnienia ról grupowych

- Wprowadzaj zadania zespołowe, np. wspólne przygotowanie wystawy prac, opieka nad roślinami, organizowanie przedstawień.

- Stwórz system dyżurów lub funkcji (np. „opiekun kącika książek”, „pomocnik przy posiłkach”), by dzieci mogły czuć się potrzebne grupie.
- Doceniaj nie tylko indywidualne osiągnięcia, ale też działanie w grupie i wspólny wysiłek.

4. Wspieraj dzieci w inicjowaniu i utrzymywaniu relacji

- Obserwuj dzieci – jeśli któreś z nich jest wycofane, delikatnie włączaj je w działania grupowe przez pary lub małe grupy.
- Wprowadzaj zabawy integracyjne, które wymagają współpracy i poznawania się nawzajem (np. „lustro”, „poznaj kolegę”).
- Modeluj zachowania społeczne – sam/a okazuj zainteresowanie innymi, pytaj, dziel się, zapraszaj do współdziałania.

5. Angażuj dzieci w tworzenie zasad i wspólnego otoczenia

- Wspólnie z dziećmi ustalajcie „zasady grupy”, które będą przypominać o szacunku, słuchaniu i pomaganiu sobie.
- Organizuj spotkania kręgu, podczas których dzieci mogą wyrażać swoje zdanie, mówić o swoich potrzebach i emocjach.
- Pozwól dzieciom decydować o elementach otoczenia (np. ustawienie kącików, wybór dekoracji) – wzmacnia to poczucie wpływu i przynależności.

6. Ułatwiał kontakty z innymi dorosłymi i osobami z zewnątrz

- Zapraszaj do współpracy rodziców, lokalnych artystów, seniorów, wolontariuszy – to buduje otwartość i różnorodność relacji.
- Organizuj wydarzenia, w których dzieci mogą prezentować swoje działania innym osobom (np. wystawy, pokazy, koncerty).
- Pielęgnuj atmosferę otwartości – wszyscy dorośli w przestrzeni powinni być życzliwi i zauważalni dla dzieci.

6.2 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są zawarte aktywności wspierające rozwój autonomii dzieci przez:

1 | umożliwienie dzieciom podejmowania decyzji w sprawach ich dotyczących;

2 | zwiększanie samodzielności dzieci.

AKTYWNOŚCI WSPIERAJĄCE ROZWÓJ AUTONOMII u DZIECI

1. UMOŻLIWIENIE DZIECIOM PODEJMOWANIA DECYZJI w SPRAWACH ICH DOTYCZĄCYCH

Cel: Wzmacnianie poczucia sprawczości, odpowiedzialności i wpływu na otoczenie

Przykładowe aktywności:

Strefy tematyczne

- Dzięki strefom/stacjom z przygotowanymi materiałami/aktywnościami dzieci mogą samodzielnie wybrać: jak, czym, gdzie i kiedy chcą się bawić.

Zabawa loose parts

- *Loose parts* to luźne, niestrukturalne przedmioty (np. patyki, kamienie, zakrętki), które dzieci mogą swobodnie wykorzystywać w zabawie. Wspierają samodzielność, ponieważ pozwalają dziecku podejmować decyzje, eksperymentować, tworzyć i działać według własnych pomysłów, rozwijając kreatywność, pewność siebie i poczucie sprawczości.

„Dyżurni” - decydujący o elementach planu

- Każdego dnia jedno dziecko / lub kilkoro dzieci ma wpływ na pewne decyzje: wybiera książkę do czytania, piosenkę na powitanie, ustawia kolejność aktywności.

Tworzenie zasad razem z dziećmi

- Dzieci wspólnie z personelem opracowują „Kodeks grupy” – zasady obowiązujące w przestrzeni wspólnej, np. dotyczące zabawy, sprzątnięcia, pomocy.

Planowanie własnej pracy lub zabawy

- Dzieci same wybierają, jaką aktywność podejmą w danym czasie (np. z dostępnych propozycji), w jakim miejscu i z kim.
- Mogą używać tablicy planu dnia lub „kart aktywności” do oznaczania swojego wyboru.

Dzieci współdecydują o aranżacji przestrzeni

- Pomoc w ustawieniu mebli, wyborze dekoracji, organizacji kątek tematycznych – np. dzieci decydują, gdzie będzie nowy „kącik odpoczynku”.

2. ZWIĘKSZANIE SAMODZIELNOŚCI DZIECI

Cel: Wzmacnianie wiary w siebie, rozwijanie kompetencji praktycznych i odpowiedzialności za własne działania

Przykładowe aktywności:

Codziennie czynności wykonywane przez dzieci

- Samodzielne ubieranie się, nakrywanie do stołu, przygotowywanie prostych przekąsek (np. smarowanie chleba, nalewanie wody), sprzątnięcie po posiłku.

Dostępność zabawek i materiałów na wysokości dzieci

- Dostęp do różnorodnych materiałów i zabawek wspiera samodzielność dziecka, ponieważ umożliwia mu dokonywanie wyborów, planowanie własnej aktywności i rozwiązywanie problemów. Dziecko uczy się podejmować decyzje, działać zgodnie z własnym tempem i rozwijać poczucie odpowiedzialności za własną zabawę. Taka swoboda sprzyja budowaniu pewności siebie, inicjatywy oraz motywacji wewnętrznej do poznawania świata.

„Stacje zadaniowe” – niezależna praca dzieci

- Przestrzenie lub stoliki z przygotowanymi zadaniami, z których dzieci mogą korzystać samodzielnie bez konieczności proszenia o pomoc (np. puzzle, książki, układanki).

Samodzielne podejmowanie wyzwań

- Dzieci wybierają poziom trudności zadania (np. stopień trudności w pracach plastycznych lub zadaniach ruchowych).
- Dziecko może spróbować samo, ale ma możliwość poproszenia o wsparcie, gdy uzna to za potrzebne.

Samodzielne rozwiązywanie drobnych konfliktów

- Personel wspiera dzieci w rozwiązywaniu sporów między sobą, ale nie rozwiązuje ich za nie. Zamiast tego uczy komunikatów „ja”, słuchania drugiej osoby, szukania kompromisów.

„Tablica ciekawości”

- Tablica Ciekawości to proste, otwarte narzędzie do wspólnego dokumentowania pytań, spostrzeżeń i refleksji dzieci. Wspiera dialog, uważność i formułowanie pytań w codziennych sytuacjach – podczas zabawy, obserwacji czy wypraw. Dzieci mogą samodzielnie lub z pomocą dorosłych dodawać na niej rysunki, notatki i symbole. Tablica ma formę mobilną i może towarzyszyć grupie także w terenie. To przestrzeń współtworzona z dziećmi – służąca rozmowie, nie kontroli.

Kącik „Czuję, potrzebuję, mam ochotę na...?”

- Kącik „Czuję, potrzebuję, mam ochotę na...?” to stała, dostępna przestrzeń wspierająca dzieci w rozpoznawaniu i wyrażaniu emocji, potrzeb oraz pragnień. Znajdują się w niej karty z ilustracjami, symbole lub przedmioty pomagające dzieciom komunikować, co się z nimi dzieje – samodzielnie lub z pomocą dorosłych. To miejsce buduje uważność na siebie i innych oraz wspiera rozwój kompetencji emocjonalno-społecznych w duchu pedagogiki BLISKO.

Karty „Czego potrzebuję..?”

- Karty „Czego potrzebuję..?” to narzędzie wspierające dzieci w nazywaniu i komunikowaniu swoich potrzeb w sposób prosty i zrozumiały. Każda karta przedstawia jedną potrzebę (np. odpoczynku, bliskości, ruchu, samotności) za pomocą ilustracji i krótkiego komunikatu. Karty pomagają dzieciom budować samoświadomość oraz uczą wyrażania siebie w sposób bezpieczny i akceptowany społecznie.

Zadawanie dzieciom otwartych pytań

- wspiera samodzielność dzieci, ponieważ zachęca je do myślenia, wyrażania własnych opinii i szukania rozwiązań zamiast podążania za gotowymi odpowiedziami. Takie pytania pobudzają ciekawość, rozwijają refleksyjność i dają przestrzeń do podejmowania decyzji oraz uzasadniania własnych wyborów. Dzięki temu dzieci uczą się zaufania do własnych myśli i kompetencji, co wzmacnia ich poczucie sprawczości i niezależności.

WSKAZÓWKI DLA PERSONELU

- Daj wybór, ale w ramach bezpiecznych granic (np. „Wolisz teraz rysować czy budować z klocków?”).
- Zachęcaj, ale nie wyręczaj – obserwuj, kiedy dziecko może zrobić coś samo.
- Pozwól na błąd i eksperymentowanie – autonomia rozwija się przez próbę, nie przez perfekcję.
- Chwal za wysiłek i inicjatywę, nie tylko za efekt (np. „Widzę, że próbowałeś sam to rozwiązać”).
- Nie przyspieszaj – daj dzieciom czas na działanie w ich tempie.

6.3 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są opisane zadania personelu wspierające współpracę i komunikację dzieci w grupie.

W pedagogice Wioski Ołowe pedagog/ka/ pedagog pełni aktywną rolę w budowaniu relacji między dziećmi. Oto kluczowe zadania personelu wspierające współpracę i komunikację w grupie:

1. **Modelowanie postaw** – dorosły pokazuje, jak słuchać, mówić z szacunkiem, rozwiązywać konflikty i pytać o zdanie innych; sam jest wzorem dialogu i uważności.
2. **Tworzenie warunków do współdziałania** – organizuje przestrzeń i sytuacje sprzyjające wspólnym działaniom (np. zabawy zespołowe, prace w parach, projekty grupowe).
3. **Wzmacnianie pozytywnej komunikacji** – wspiera dzieci w wyrażaniu emocji i potrzeb, uczy komunikatów „ja”, parafrazuje wypowiedzi dzieci, by ułatwić im zrozumienie siebie nawzajem.
4. **Uważna obserwacja i mediacja** – nie narzuca rozwiązań, ale wspiera dzieci w samodzielnym rozwiązywaniu sporów, zadając pytania i pomagając nazwać problem.
5. **Zauważanie i docenianie współpracy** – dostrzega i nazywa sytuacje, w których dzieci współdziałają, wspierają się lub komunikują z empatią, co wzmacnia pozytywne wzorce.
6. **Włączanie dzieci w decyzje grupowe** – pozwala dzieciom wspólnie decydować o zasadach, planach czy zabawach, co rozwija poczucie odpowiedzialności i przynależności.

6.4 Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny przyjęty przez instytucję opieki przewiduje celebrowanie świąt i innych ważnych wydarzeń.

Celebrowanie świąt i ważnych wydarzeń

Program Wioski Ołowe uwzględnia **celebrowanie świąt i ważnych wydarzeń jako istotny element budowania wspólnoty i wzmacniania więzi** między dziećmi oraz personelem. Wspólne świętowanie sprzyja integrowaniu grupy, pozwala na poznawanie tradycji i wartości oraz rozwija umiejętności społeczne i emocjonalne dzieci. Wioski Ołowe podkreśla, że obchody powinny być autentyczne, dostosowane do potrzeb i zainteresowań dzieci oraz prowadzone w duchu szacunku i uważności.

W rozmowach o świątach ważna jest **inkluzywność i szacunek dla różnorodności**. Zamiast skupiać się na obchodzeniu konkretnych świąt, uczymy dzieci o tym, co różni ludzie świętując w różnych kulturach i religiach, pokazując bogactwo tradycji świata. w ten sposób tworzymy przestrzeń, w której każda religia i kultura ma swoje miejsce, a wszyscy czują się akceptowani. Celebracje oparte są na wartościach tolerancji, otwartości i wzajemnego zrozumienia, co

sprzyja budowaniu postaw szacunku i empatii wobec innych.

Wspieramy kadrę w planowaniu i realizowaniu celebracji ważnych wydarzeń lub zdobywaniu wiedzy o nich.: **rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego, Święto Zmarłych, Halloween, Boże Narodzenie, Nowy Rok, karnawał, Dzień Babci i Dziadka, Walentynki, Dzień Mamy, Dzień Taty, Święta Wielkanocne, Dzień Rodziny, Dzień Dziecka... itp. w zależności od tego jakie tradycje celebrują rodziny dzieci** w danej grupie, pedagożki/ pedagodzy planują aktywności edukacyjne tak, aby dzieci miały okazję się z nimi zapoznać, np.: zapraszając rodziców aby wspólnie z dzieckiem opowiedzieli o swojej tradycji.

Podchodzimy z **szacunkiem do różnorodnych tradycji**, ucząc dzieci o ich znaczeniu i wartościach, które niosą dla różnych społeczności. Jednocześnie szczególną uwagę zwracamy na **prawa mniejszości** oraz na **potrzebę szacunku i akceptacji dla wszystkich, niezależnie od ich tożsamości**. Wspieramy rodziny LGBTQ+ i promujemy postawy otwartości, równości oraz wzajemnego zrozumienia, tworząc bezpieczne i przyjazne środowisko dla każdego dziecka i jego bliskich.

Grudzień w Wiosce Ołwe

Kalendarz grudniowy

Dzień Matki

Walentynki

STANDARD 7:

Zapewnienie dzieciom warunków do poznawania i doświadczania otaczającego świata

7.1 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu sprzyjające poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata przez dzieci.

WSKAZÓWKI METODYCZNE dla personelu BLISKO, które sprzyjają poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata przez dzieci:

1. **Stwarzaj przestrzeń do eksploracji i obserwacji** – organizuj aktywności na świeżym powietrzu oraz w naturalnych, różnorodnych środowiskach, gdzie dzieci mogą samodzielnie odkrywać przyrodę, dotykać, wąchać i badać różne materiały.
2. **Zachęcaj do zadawania pytań i poszukiwania odpowiedzi** – wspieraj ciekawość dzieci, angażuj je w rozmowy, wykorzystuj pytania otwarte i pomagaj w samodzielnym dochodzeniu do wniosków.
3. **Wykorzystuj doświadczenia dzieci jako punkt wyjścia** – buduj zajęcia i zabawy w oparciu o to, co dzieci zaobserwowały lub czego doświadczyły, dając im przestrzeń do wyrażania swoich spostrzeżeń i refleksji.
4. **Wspieraj różnorodne formy ekspresji** – pozwalaj dzieciom dokumentować i opowiadać o świecie za pomocą rysunków, zdjęć, opowiadań czy projektów, rozwijając ich kreatywność i umiejętności komunikacyjne.

5. **Buduj atmosferę szacunku i uważności wobec świata** – ucz dzieci troski o środowisko, zauważania jego zmian i różnorodności oraz odpowiedzialności za to, co je otacza.
6. **Umożliwiaj dzieciom samodzielne eksperymenty i działania** – daj im możliwość testowania, badania i poznawania świata poprzez praktyczne doświadczenia i zabawy konstrukcyjne.

7.2 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki zostały zawarte aktywności:

- 1 | *myślenie przyczynowo-skutkowe;*
- 2 | *umiejętność obserwacji i doświadczanie otaczającego świata;*
- 3 | *używanie określeń dla cech przedmiotów;*
- 4 | *używanie określeń przestrzennych.*

PRZYKŁADY AKTYWNOŚCI dla dzieci w wieku 1–3 lat w czterech obszarach rozwojowych:

1. Myślenie przyczynowo-skutkowe

- **Budowanie z klocków i przewracanie wieży** – dzieci układają wieżę z klocków, a potem obserwują, co się dzieje, gdy ją przewracają.
- **Zabawa z butelkami sensorycznymi** – potrząsanie butelkami wypełnionymi różnymi materiałami (woda, ryż, piasek) i obserwowanie efektu dźwiękowego.
- **Zabawki z przyciskiem** – np. samochodziki, które poruszają się po naciśnięciu przycisku, pozwalają zrozumieć związek między działaniem a reakcją.
- **Zabawa z wodą** – przelewanie wody z jednego naczynia do drugiego i obserwowanie, co się dzieje, gdy jest więcej lub mniej wody.

2. Umiejętność obserwacji i doświadczanie otaczającego świata

- **Spacer sensoryczny** – zachęcanie do dotykania różnych powierzchni: trawy, kory, liści, kamyków.
- **Zabawa w zbieranie skarbów** – dzieci szukają i zbierają naturalne przedmioty, takie jak liście, patyki, kamienie.
- **Obserwacja zmian w przyrodzie** – np. zmieniające się kolory liści lub kwiatów podczas spaceru.
- **Eksperymenty z wodą i piaskiem** – mieszanie, przesypywanie i obserwowanie różnic w strukturze i zachowaniu materiałów.

3. Używanie określeń dla cech przedmiotów

- **Sortowanie klocków według kolorów i kształtów** – nazywanie kolorów („czerwony”, „żółty”) i kształtów („koło”, „kwadrat”).
- **Zabawa z miękkimi i twardymi przedmiotami** – dotykanie i nazywanie cech („miękki”, „twardy”).
- **Porównywanie wielkości zabawek** – układanie ich od najmniejszej do największej, mówienie o „duży” i „mały”.
- **Zabawa z różnymi fakturami materiałów** – nazywanie: „gładki”, „chropowaty”, „szorstki”.

4. Używanie określeń przestrzennych

- **Układanie zabawek „na”, „pod”, „obok”** – instrukcje typu: „Połóż klocek pod stołem”.

- **Przechodzenie przez przeszkody** – dzieci ćwiczą przechodzenie „przed”, „za” lub „między” elementami.
- **Zabawy z tunelami i namiotami** – wchodzenie „do środka” i wychodzenie „na zewnątrz”.
- **Wskazywanie przedmiotów względem siebie** – np. „kotek jest obok misia”, „piłka jest na stole”.

Podstawowym narzędziem wspierającym pedagożki i pedagogów w planowaniu aktywności dla dzieci w wieku 1-3 w Wiosce Olowe jest **BAZA Inspiracji**. Jest to praktyczny zbiór propozycji zabaw i działań wspierających rozwój maluchów zgodnie z filozofią BLISKO. Zawiera różnorodne aktywności, które stymulują m.in. rozwój emocjonalny, poznawczy, ruchowy i społeczny, dostosowane do potrzeb najmłodszych. Materiał ten służy pedagożkom jako wsparcie w planowaniu codziennych zajęć, pozwalając tworzyć inspirujące i angażujące doświadczenia dla dzieci.

STANDARD 8:

Tworzenie dzieciom środowiska sprzyjającego mówieniu, słuchaniu i porozumiewaniu się

8.1 w planie opiekuńczo-wychowawczo- edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się, z uwzględnieniem:

- 1 | mówienia do dzieci;
- 2 | aktywnego słuchania dzieci;
- 3 | wzbogacania słownictwa dzieci.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Mówienie do dzieci

Stosuj **prosty, jasny i pełen szacunku język dostosowany do wieku dziecka**, używaj krótkich zdań i powtarzaj ważne słowa, by ułatwić ich zapamiętywanie. Mów do dzieci z ciepłem i uwagą, komentując to, co robią, i nazywając emocje oraz sytuacje, co wspiera ich rozumienie świata i własnych przeżyć. Zachęcaj do komunikacji, zadając pytania otwarte, które pobudzają myślenie i wyrażanie siebie.

2. Aktywne słuchanie dzieci

Okazuj dziecku pełną uwagę, utrzymując kontakt wzrokowy i reagując na jego wypowiedzi gestami, mimiką czy słowami potwierdzającymi („rozumiem”, „opowiedz więcej”). Daj czas na odpowiedź, nie przerywaj, szanuj próbę wyrażenia się, nawet jeśli dziecko jeszcze nie mówi płynnie. **Parafrazuj** wypowiedzi dzieci, by pokazać, że ich słowa są ważne i zrozumiane, co wzmacnia ich poczucie wartości i chęć komunikacji.

3. Wzbogacanie słownictwa dzieci

Wprowadzaj nowe słowa w naturalnych sytuacjach i kontekstach, pokazując ich znaczenie poprzez gesty, obrazki czy przedmioty. Zachęcaj dzieci do powtarzania i używania nowych wyrażenia, tworząc zabawy słowne, rymowanki czy opowieści. Stwarzaj okazje do rozmów i opisów, aby dzieci mogły ćwiczyć i poszerzać swoje słownictwo w praktyce.

8.2 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki zostały zawarte aktywności obejmujące:

1 | rozmowy z dziećmi;

2 | komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem;

3 | aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu tekstów, utworów, książek.

PRZYKŁADY AKTYWNOŚCI:

1. Rozmowy z dziećmi:

- Codzienne „kręgi rozmów” – dzieci i personel siadają w kole i dzielą się swoimi przemyśleniami lub opowiadają, co ich dziś zaniekaowało.
- Zadawanie pytań otwartych podczas zabawy, np. „Co myślisz o tym zwierzątku?” lub „Jak się dziś czujesz?”.
- Opowiadanie o własnych doświadczeniach i zachęcanie dzieci do opowiadania o swoich, by rozwijać umiejętność narracji.
- Rozmowy o emocjach, np. „Co czujesz, gdy pada deszcz?” lub „Co lubisz robić, gdy jesteś smutny?”.
- Komentowanie działań dzieci, nazywanie ich wyborów i zachowań, np. „Widzę, że pomagasz koleżance — to bardzo miłe”.

2. Komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem:

- Zabawy w parach lub małych grupach, które wymagają współpracy i porozumiewania się, np. wspólne budowanie z klocków.
- Wspólne ustalanie zasad zabawy lub reguł grupowych, z udziałem dzieci i personelu.
- Wykorzystywanie kart z obrazkami lub symbolami do wyrażania potrzeb i emocji podczas codziennych sytuacji.
- Zabawy na „telefon” lub „szepczankę”, które ćwiczą słuchanie i przekazywanie informacji.
- Organizowanie wspólnych projektów, gdzie dzieci planują i rozmawiają o swoich działaniach.

3. Aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu tekstów, utworów, książek:

- Czytanie książek z dużą ilością obrazków i prostym tekstem, z zaangażowaniem dzieci do opowiadania, co widzą i co się dzieje.
- Słuchanie krótkich opowieści lub piosenek i rozmowy o tym, co dzieci zapamiętały lub jak się czują.
- Wspólne tworzenie prostych ilustracji do przeczytanych historii.
- Zabawy dramatyczne na podstawie opowiedzianych tekstów, np. odgrywanie ról zwierząt czy postaci.
- Zadawanie pytań podczas czytania, by dzieci mogły wyrazić swoje pomysły, np. „Co myślisz, co się stanie dalej?”.

STANDARD 9:

Kształtowanie otoczenia umożliwiającego rozwój sprawności fizycznej dzieci oraz angażowanie zmysłów

9.1 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu, które wspierają rozwój fizyczny dzieci, uwzględniające:

1 | rozwój sprawności dzieci w zakresie małej motoryki;

2 | rozwój percepcji zmysłowej dzieci;

3 | rozwój sprawności dzieci w zakresie dużej motoryki.

WSKAZÓWKI METODYCZNE:

1. Rozwój sprawności w zakresie małej motoryki

Zaproponuj dzieciom różnorodne aktywności manualne, takie jak manipulowanie klockami, nawlekanie koralików, czy rysowanie i malowanie, które wzmacniają precyzję ruchów palców. Zachęcaj do samodzielnego jedzenia łyżką, zapinania guzików czy otwierania pudełek, co rozwija zręczność i koordynację. Stwarzaj przestrzeń do zabaw sensorycznych z drobnymi materiałami, np. piaskiem, wodą czy plasteliną, które angażują dłonie i palce. Wspieraj cierpliwość i koncentrację, dając czas na wykonywanie precyzyjnych czynności bez pośpiechu.

2. Rozwój percepcji zmysłowej dzieci

Organizuj zabawy i doświadczenia angażujące różne zmysły — dotyk, wzrok, słuch, smak i węch, np. sensoryczne tory przeszkód, zabawy z fakturami, rozpoznawanie zapachów czy słuchanie dźwięków przyrody. Wprowadzaj różnorodne materiały o różnych fakturach, kolorach i temperaturach, by dzieci mogły eksplorować świat zmysłami. Zachęcaj do uważnej obserwacji i opisywania doznań sensorycznych, co rozwija świadomość ciała i otoczenia. Dbaj o odpowiednie tempo i natężenie bodźców, by nie przeciążać dzieci, ale stymulować ich rozwój w sposób bezpieczny i przyjemny.

3. Rozwój sprawności w zakresie dużej motoryki

Planuj regularne zabawy ruchowe na świeżym powietrzu i w sali, takie jak bieganie, skakanie, turlanie, wspinanie się czy rzucanie piłką, które wzmacniają mięśnie i koordynację całego ciała. Twórz bezpieczne przestrzenie umożliwiające swobodne eksplorowanie ruchu, a także wspólne zabawy z elementami tańca i rytmu. Zachęcaj do aktywności wymagających równowagi i koordynacji, np. chodzenia po niskiej równoważni czy zabaw na rowerkach biegowych. Obserwuj indywidualne możliwości dzieci i dostosowuj poziom trudności zadań, wspierając ich rozwój w naturalnym tempie.

9.2 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki zostały

zawarte aktywności wspierające rozwój sprawności fizycznej dzieci

i angażowanie zmysłów, w tym:

1 | zabawy angażujące zmysły: wzroku, słuchu, węchu, dotyku, smaku;

2 | zabawy wspierające rozwój motoryki małej;

3 | ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej i równowagi;

4 | zabawy wspierające czucie głębokie oraz kształtujące schemat własnego ciała;

5 | aktywności w zakresie dużej motoryki ze szczególnym

uwzględnieniem zabaw na powietrzu.

PRZYKŁADY AKTYWNOŚCI

1. Zabawy angażujące zmysły: wzroku, słuchu, węchu, dotyku, smaku

Aby wspierać rozwój zmysłów u dzieci, warto organizować zabawy, które angażują różne kanały odbioru bodźców. Dzięki temu dzieci poznają świat w sposób holistyczny, uczą się uważności i lepiej rozumieją swoje otoczenie.

Przykładowe aktywności:

- Koszyk skarbów – dzieci dotykają, wążają i oglądają różnorodne naturalne materiały: liście, szyszki, owoce, kamyki.
- Słuchowe zagadki – odgadywanie dźwięków przyrody lub przedmiotów z nagrań lub na żywo (np. śpiew ptaków, szum liści, dźwięk dzwonka).
- Degustacja smaków – próbowanie różnych owoców i warzyw, opisywanie smaków (słodki, kwaśny, gorzki, słony).
- Dotykowe pudełko-niespodzianka – dzieci wkładają rękę do pudełka z różnymi przedmiotami i opisują, co czują (gładkie, chropowate, miękkie, twarde).
- Spacer z zadaniami sensorycznymi – podczas wycieczki dzieci zatrzymują się, aby powąchać kwiaty, przyjrzeć się kolorom, posłuchać dźwięków otoczenia.

2. Zabawy wspierające rozwój motoryki małej

Mała motoryka to precyzyjne ruchy rąk i palców, niezbędne do codziennych czynności i późniejszego nauki pisanie. Zabawy rozwijające te umiejętności są kluczowe w pracy z dziećmi.

Przykładowe aktywności:

- Nawlekanie koralików lub makaronu na sznurek – ćwiczy precyzję, koordynację ręką–oko i cierpliwość.
- Malowanie palcami lub rysowanie kredkami świecowymi – rozwija kontrolę nad ruchami dłoni.
- Przekładanie małych przedmiotów – sortowanie guzików, przekładanie kulek lub klocków.
- Przyklejanie naklejek i wycinanie prostych kształtów – wzmacnia mięśnie dłoni i precyzję ruchów.
- Zabawy z ciastoliną lub plasteliną – ugniatanie, wałkowanie i formowanie kształtów.

3. Ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej i równowagi

Koordynacja wzrokowo-ruchowa oraz równowaga to umiejętności pozwalające na sprawne i bezpieczne poruszanie się w przestrzeni. Ich rozwój jest fundamentem dla aktywności ruchowych i poznawczych.

Przykładowe aktywności:

- Chodzenie po linii na podłodze lub taśmie malarskiej – rozwija równowagę i koncentrację.
- Zabawy z piłką: rzucanie do celu, łapanie i toczenie – ćwiczy koordynację i refleks.
- Przeskakiwanie przez niskie przeszkody – rozwija zwinność i kontrolę ciała.
- Gry naśladowcze – np. „Zamrożony obraz” lub „Ptaszek na gałęzi”, gdzie dzieci ćwiczą utrzymanie pozycji.
- Przejścia przez równoważnię – np. kładka, belka lub linia na ziemi.

4. Zabawy wspierające czucie głębokie oraz kształtujące schemat własnego ciała

Czucie głębokie (propriocepcja) pomaga dzieciom orientować się w położeniu własnego ciała, co wpływa na bezpieczeństwo i płynność ruchów.

Przykładowe aktywności:

- Turlanie się po materacu lub dywanie – pomaga dziecku poczuć swoje ciało w ruchu.

- Noszenie lekkich przedmiotów o różnym ciężarze – wzmacnia świadomość siły i kontroli mięśni.
- Zabawy w układanie się w różne pozy (rzeźby ciała) – dzieci tworzą kształty, np. zwierząt, rozwijając świadomość ciała.
- Przytulanie się do dużych poduszek lub wałków – dostarcza przyjemnych wrażeń dotykowych i proprioceptywnych.
- Przeciąganie liny lub zabawy w pchanie i ciągnięcie – angażują siłę mięśni i uczą kontroli nad ciałem.

5. Aktywności w zakresie dużej motoryki ze szczególnym uwzględnieniem zabaw na powietrzu

Duża motoryka to ruchy całego ciała, takie jak bieganie, skakanie czy wspinanie się, które wpływają na rozwój koordynacji, siły i wytrzymałości.

Przykładowe aktywności:

- Tor przeszkód na świeżym powietrzu – bieganie, skakanie, czołganie się, wspinanie i balansowanie na różnych elementach.
- Zabawy z piłkami – kopanie, rzucanie, łapanie i toczenie.
- Zabawy z chustą animacyjną – wspólne machanie chustą, podskoki i zabawy rytmiczne.
- Taniec i zabawy ruchowe przy muzyce – rozwijają koordynację i ekspresję ruchową.
- Wyścigi na czworakach, skoki na jednej nodze lub biegi w różnych kierunkach – wzmacniają siłę i równowagę.

STANDARD 10:

Zapewnienie dzieciom warunków do twórczej ekspresji i kontaktu z różnymi wytworami kultury i sztuki

10.1 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu oraz niezbędne warunki umożliwiające dzieciom:

1 | działania twórcze;

2 | dostęp do wytworów kultury.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Działania twórcze – wskazówki metodyczne i warunki

Wskazówki dla personelu:

- Twórz atmosferę otwartości i akceptacji, w której każde dziecko czuje się swobodnie, by wyrazić siebie i eksperymentować.
- Zachęcaj dzieci do samodzielnego wyboru materiałów i technik, wspierając indywidualne zainteresowania i pomysły.
- Stosuj pytania otwarte, które pobudzają refleksję i kreatywne myślenie („Co chciałbyś/ chciałabyś teraz zrobić?”, „Jak możesz to zmienić lub dodać coś nowego?”).
- Umożliwiaj swobodny dostęp do różnorodnych materiałów plastycznych i narzędzi, dbając o ich bezpieczeństwo i dostępność na wyciągnięcie ręki.

- Obserwuj i dokumentuj proces twórczy dzieci, podkreślając wartość samego działania, a nie tylko efektu końcowego.

Niezbędne warunki:

- Przestrzeń wyposażona w łatwo dostępne materiały plastyczne, takie jak farby, kredki, papier, tkaniny, kleje, naturalne surowce.
- Miejsce sprzyjające swobodzie ruchu i eksperymentom, które można łatwo zabezpieczyć przed zabrudzeniem.
- Czas przeznaczony na niespieszne działania twórcze, bez presji na szybkie efekty.
- Bezpieczne narzędzia i materiały odpowiednie do wieku dzieci.
- Atmosfera zaufania, gdzie każde dziecko może wyrażać siebie bez oceniania.

2. Dostęp do wytworów kultury – wskazówki metodyczne i warunki**Wskazówki dla personelu:**

- Zapewnij dzieciom możliwość kontaktu z różnorodnymi formami kultury: muzyką, literaturą, sztuką wizualną, teatrem i tradycjami z różnych kultur.
- Organizuj czytania, słuchanie muzyki, oglądanie obrazów czy występów artystycznych dostosowanych do wieku i zainteresowań dzieci.
- Zachęcaj do rozmów o emocjach, historiach i wartościach zawartych w wytworach kultury, rozwijając refleksję i empatię.
- Uwzględniaj różnorodność kulturową, pokazując dzieciom tradycje, zwyczaje i sztukę różnych społeczności, ucząc szacunku i tolerancji.
- Ułatwiał dzieciom aktywny udział – np. poprzez improwizacje, naśladowanie, tworzenie własnych dzieł inspirowanych kulturą.

Niezbędne warunki:

- Dostęp do bogatego i zróżnicowanego zbioru książek, muzyki, obrazów, instrumentów i materiałów multimedialnych.
- Przestrzeń sprzyjająca spokojnemu słuchaniu, oglądaniu i rozmowom.
- Współpraca z lokalnymi instytucjami kultury, takimi jak biblioteki, muzea czy teatry.
- Materiały i prezentacje dostosowane do poziomu rozwoju i zainteresowań dzieci.
- Czas na regularne spotkania i celebrowanie ważnych wydarzeń kulturowych.

Rola atelier w placówce BLISKO

Atelier to specjalnie przygotowana przestrzeń twórcza, pełna inspirujących materiałów i narzędzi, gdzie dzieci mogą swobodnie eksperymentować, wyrażać siebie i rozwijać kreatywność. w Wiosce Ołowe atelier pełni rolę centrum działań artystycznych i kulturowych, które łączą w sobie zabawę, naukę i ekspresję emocji. To miejsce, gdzie dzieci uczą się cierpliwości, precyzji oraz czerpią radość z procesu tworzenia, a personel wspiera je poprzez obserwację, delikatne kierowanie i zachęcanie do samodzielności. Atelier sprzyja również integracji dzieci oraz budowaniu pozytywnych relacji w grupie, ponieważ działania w nim podejmowane często mają wymiar społeczny i wspólnotowy.

10.2 w planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki zostały zawarte działania personelu zachęcające dzieci do:

1 | wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach;

2 | wyrażania twórczej ekspresji przez umożliwienie dzieciom wykorzystywania różnorodnych materiałów;

3 | poznawania różnych wytworów kultury.

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ:

1. Zachęcanie dzieci do wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach

- Organizowanie regularnych zajęć plastycznych, muzycznych i ruchowych, podczas których dzieci mogą eksperymentować z różnymi sposobami wyrażania siebie (rysowanie, śpiew, taniec, improwizacja).
- Stwarzanie okazji do opowiadania własnych historii, tworzenia dramatyzacji lub odgrywania ról, co rozwija wyobraźnię i umiejętności narracyjne.
- Wspieranie dzieci w spontanicznym wyrażaniu emocji poprzez ruch, gesty, mimikę lub muzykę, bez oceniania i narzucania schematów.

2. Zachęcanie do wyrażania twórczej ekspresji przez umożliwienie wykorzystywania różnorodnych materiałów

- Udostępnianie bogatego zestawu materiałów plastycznych – od tradycyjnych farb i kredek po naturalne surowce jak liście, piasek, patyki czy tkaniny.
- Organizowanie „kącika eksperymentów”, gdzie dzieci mogą mieszać farby, tworzyć kolaże, budować z różnych elementów i samodzielnie wybierać techniki pracy.
- Zachęcanie do korzystania z narzędzi i materiałów codziennego użytku (np. pudełka, rolki, gazety) jako bazy do twórczych projektów, rozwijając kreatywność i zdolności manualne.

3. Zachęcanie do poznawania różnych wytworów kultury

- Regularne czytania i opowiadania dzieciom książek z różnych kultur, a także wspólne słuchanie muzyki (również na żywo) i oglądanie obrazów czy filmów dostosowanych do wieku.
- Organizowanie spotkań tematycznych, podczas których dzieci poznają tradycje, zwyczaje i sztukę różnych narodów, z zachowaniem szacunku i otwartości.
- Włączanie dzieci w proste działania artystyczne inspirowane kulturą – np. tworzenie masek, tańców czy prostych instrumentów muzycznych, by mogły aktywnie doświadczyć i zrozumieć różnorodność kulturową.

STANDARD 11:

Praca na podstawie planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego

11.1 Personel pracuje z dziećmi, realizując plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny.

Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny BLISKO, stanowi podstawę codziennego działania placówki.

Plan ten uwzględnia potrzeby rozwojowe dzieci, wspiera ich emocjonalny dobrostan oraz rozwój społeczny, poznawczy i fizyczny.

Dodatkowo, w Wiosce Olowe wdrażane są **autorskie rozwiązania edukacyjne**, oparte na najnowszych faktach naukowych, bliskiej relacji, szacunku i uważności, które wspierają dzieci w odkrywaniu świata i budowaniu poczucia bezpieczeństwa.

11.2 Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny jest rokrocznie analizowany i dostosowywany do możliwości instytucji opieki oraz potrzeb dzieci, które do niej aktualnie uczęszczają.

Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny jest corocznie analizowany i dostosowywany do aktualnych możliwości instytucji oraz indywidualnych potrzeb dzieci, które w danym roku uczestniczą w opiece. Takie podejście pozwala na elastyczne reagowanie na zmieniające się warunki oraz zapewnienie dzieciom wsparcia w zgodzie z ich tempem rozwoju, zainteresowaniami i aktualnymi wyzwaniami.

Informacje niezbędne do ewaluacji i dostosowania planu zbierane są systematycznie przez **cały rok szkolny – od września do czerwca**.

Gromadzenie danych odbywa się poprzez:

- codzienną obserwację dzieci przez wychowawców,
- prowadzenie dokumentacji pedagogicznej,
- indywidualne karty obserwacji,
- notatki z rozmów z rodzicami lub opiekunami
- bieżące konsultacje z zespołem specjalistów (np. psychologiem, pedagogiem, logopedą).

Szczególną rolę odgrywają także **regularne zebrania zespołu wychowawczego**, podczas których omawiane są postępy i potrzeby podopiecznych.

Na podstawie zgromadzonych materiałów, w **sierpniu odbywa się zebranie całej kadry, którego celem jest podsumowanie minionego roku** pracy oraz kompleksowa weryfikacja obowiązującego planu. w trakcie spotkania analizuje się, które działania były skuteczne, które wymagają modyfikacji, a także identyfikuje się nowe potrzeby, wyzwania i możliwości instytucji.

W wyniku tego spotkania powstaje zaktualizowany plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny na nadchodzący rok, który jest realnym narzędziem wspierania rozwoju dzieci, dostosowanym do ich wieku, potencjału, zainteresowań oraz sytuacji życiowej.

ZESPÓŁ DS. JAKOŚCI

W Wiosce Olowe działa zespół odpowiedzialny za monitorowanie i wspieranie jakości pracy placówek. Jego zadaniem jest m.in. analiza dokumentacji, obserwacja codziennej praktyki, rozmowy z zespołami oraz wspólne wyciąganie wniosków rozwojowych. Zespół ten nie pełni funkcji kontrolnej w tradycyjnym rozumieniu, lecz towarzyszy, wspiera i inspiruje do refleksji oraz rozwoju.

Dzięki regularnemu kontaktowi z placówkami i systematycznej analizie ich działań, możliwe jest utrzymywanie wysokiego standardu opieki, wychowania i edukacji, zgodnie z wartościami BLISKO.

STANDARD 12:

Organizacja pracy personelu umożliwiająca podnoszenie kwalifikacji oparta na współpracy, obserwacji i refleksji nad codzienną praktyką

12.1 w instytucji opieki są spisane zasady organizacji pracy, umożliwiające personelowi poza bezpośrednią pracą z dziećmi wykonywanie w ramach czasu pracy takich czynności, jak:

1 | udział w wewnętrznych spotkaniach;

2 | udział w szkoleniach wewnętrznych lub zewnętrznych;

3 | *przeprowadzanie samooceny swojej pracy;*

4 | *omawianie i planowanie pracy w ramach planu opiekuńczo-wychowawczo-
edukacyjnego;*

5 | *komunikowanie się z rodzicami;*

6 | *monitorowanie rozwoju dziecka zgodnie z ustalonym w instytucji opieki
systemem.*

Organizacja pracy personelu z uwzględnieniem przestrzeni na rozwój zawodowy.

W instytucji opieki działającej w duchu Wioski Olowe rozwój i dobrostan dziecka są nierozdzielnie związane z jakością relacji i kompetencjami osób dorosłych. Dlatego organizacja pracy personelu uwzględnia nie tylko bezpośredni kontakt z dziećmi, ale także czas na działania wspierające rozwój zawodowy, refleksję i współpracę zespołową.

W ramach czasu pracy personel ma zapewnioną przestrzeń na:

1. **Udział w wewnętrznych spotkaniach zespołu**, służących m.in. wymianie doświadczeń, omawianiu bieżących wyzwań czy ustalaniu wspólnych działań.
2. **Uczestnictwo w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych** – zarówno w godzinach pracy, jak i w innych formach, uzgodnionych indywidualnie (np. możliwość odebrania czasu wolnego po udziale w kursie poza grafiką).
3. **Regularną samoocenę** pracy pedagogicznej, jako narzędzie autorefleksji i świadomego doskonalenia własnego warsztatu.
4. **Planowanie i omawianie pracy opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnej** w zespole – zgodnie z wartościami podejścia BLISKO, które zakłada współodpowiedzialność i wspólne cele.
5. **Kontakt i współpracę z rodzicami/opiekunami** dziecka – rozumianą jako integralna część pracy, a nie dodatkowe zadanie.
6. **Monitorowanie rozwoju dzieci** zgodnie z ustalonym systemem obserwacji i dokumentowania, z poszanowaniem indywidualnego tempa rozwoju i potrzeb każdego dziecka.

Jak to wygląda organizacyjnie?

- Grafiki pracy, w miarę możliwości, układany jest w sposób umożliwiający zaplanowanie czasu na powyższe działania w ciągu dnia pracy – tak, aby jedna osoba z zespołu miała przestrzeń na rozwój i pracę poza salą.
- Formy udziału w rozwoju zawodowym są elastyczne – możliwe jest:
 - uczestnictwo w spotkaniach online i offline w godzinach pracy (kręgi wewnętrzne, konsultacje ze specjalistami, supervizje psychologiczne),
 - korzystanie z kursów/ szkoleń/ materiałów dydaktycznych znajdujących się na platformie edukacyjnej edukacjablisko.org w ramach godzin pracy (np. podczas drzemki dzieci))
 - opłacenie przez instytucję czasu poświęconego na kursy,

- odebranie godzin wolnych po udziale w szkoleniu poza grafikiem.
- Każda osoba ustala z dyrekcją dogodną dla siebie formę wsparcia – z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości.

Dzięki takiej organizacji pracy personel ma możliwość rozwijać się zawodowo, budować relacje zespołowe, planować działania i wspierać dzieci w sposób uważny i przemyślany. Wierzymy, że to właśnie dbałość o rozwój dorosłych przekłada się na jakość opieki i bezpieczeństwo emocjonalne dzieci.

ROCZNY PLAN DOSKONALENIA ZAWODOWEGO 2025/2026

12.2 w instytucji opieki jest spisana procedura wdrażania nowych pracowników.

PROCEDURA WDROŻENIA NOWYCH PRACOWNIKÓW w INSTYTUCJI OPIEKI - wdrożenie formalne.

PROCEDURA WDROŻENIA NOWYCH PRACOWNIKÓW w INSTYTUCJI OPIEKI - wdrożenie pedagogiczne.

12.3 w instytucji opieki jest opisany sposób nadzoru realizacji planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego, uwzględniający:

- 1 | obserwacje zajęć z dziećmi;*
- 2 | przekazywanie personelowi informacji zwrotnej na temat pracy z dziećmi;*
- 3 | samoocenę pracy personelu z wykorzystaniem przygotowanych arkuszy lub kwestionariuszy.*

Sposób nadzoru realizacji planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego w Wiosce Ołowe opiera się na **systematycznej obserwacji, konstruktywnej informacji zwrotnej i autorefleksji personelu.**

W instytucji Wioski Ołowe istnieje jasno określony i opisany sposób nadzoru nad realizacją planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego, który obejmuje:

1. **Obserwacje zajęć z dziećmi** — kierownictwo oraz osoby odpowiedzialne za nadzór regularnie uczestniczą w zajęciach, aby na bieżąco monitorować przebieg działań oraz sposób realizacji celów edukacyjnych i opiekuńczych. Obserwacje są prowadzone w sposób systematyczny, uwzględniając różnorodne aspekty pracy z dziećmi.
2. **Przekazywanie personelowi informacji zwrotnej na temat pracy z dziećmi** — po każdej obserwacji następuje spotkanie lub rozmowa z personelem, podczas której omawiane są mocne strony oraz obszary do poprawy. Informacja zwrotna ma formę konstruktywną, wspierającą rozwój i motywującą do dalszej pracy.
3. **Samoocena pracy personelu z wykorzystaniem przygotowanych arkuszy lub kwestionariuszy** — personel regularnie dokonuje samooceny swojej pracy, korzystając z opracowanych przez instytucję narzędzi, które pomagają w ustrukturyzowany sposób analizować własne działania, sukcesy i wyzwania. To sprzyja świadomości zawodowej i ciągłemu doskonaleniu.

W Wiosce Olowe nadzór realizacji planu jest więc procesem otwartym, wspierającym rozwój zespołu i podnoszącym jakość opieki oraz edukacji dzieci poprzez współpracę, refleksję i wymianę doświadczeń.

W Wiosce Olowe działa **zewnętrzny Zespół ds. Jakości**, który regularnie – co 6 miesięcy – odwiedza wszystkie placówki. Zadaniem zespołu jest **monitorowanie** zgodności działań z programem BLISKO, **wspieranie** personelu w codziennych wyzwaniach oraz **towarzyszenie w procesie podnoszenia jakości** opieki, wychowania i edukacji. Zespół nie tylko obserwuje, ale także oferuje konstruktywną informację zwrotną, dzieli się dobrymi praktykami i wspiera rozwój zespołu w duchu refleksji, uważności i współpracy.

ZESPÓŁ DS. JAKOŚCI regularnie prowadzi obserwacje w każdej placówce i poddaje weryfikacji obszary tj.:

- szanowanie autonomii oraz zaopiekowanie indywidualnych potrzeb dzieci,
- sposób komunikacji dorosłych między sobą oraz dorosłych do dzieci,
- modelowanie zachowań dzieci,
- realizowanie aktywności wspierających rozwój dziecka,
- wnętrza: stacje i kącki aktywności, prowokacje edukacyjne, dokumentacja pedagogiczna,
- arkusze obserwacji rozwoju dzieci,
- zajęcia dodatkowe
- współpraca dyrekcji oraz kadry,
- komunikacja z rodzicami,
- wydarzenia dodatkowe
- aktywności na zewnątrz,
- jakość materiałów oraz zabawek itd...

Każda obserwacja kończy się podsumowaniem z dyrekcją oraz przesłaniem wniosków z obserwacji do kadry pedagogicznej. w razie potrzeby, wdrażany jest plan naprawczy.

DODATKOWO:

- dyrektorka/ dyrektor każdego dnia wspiera kadrę w pracy z dziećmi, motywuje do rozwoju osobistego, pomaga w komunikacji z rodzicami.
- dyrektorka/ dyrektor organizuje cotygodniowe kręgi, podczas których omawiane są bieżące sprawy związane z życiem codziennym.
- kadra każdej grupy ma możliwość skorzystania ze wsparcia psychologa, który jest dostępny w placówce.
- raz w miesiącu odbywa się spotkanie kadry z dyrekcją (i w miarę możliwości ze specjalistami), które ma na celu podsumowanie danego miesiąca i zaplanowanie działań na kolejny.
- raz w miesiącu odbywają się spotkania online ze specjalistką ds. psychologii i rozwoju dziecka, podczas których pedagożki/dzy mogą skonsultować swoje pytania.
- kadra z każdej grupy, ma możliwość umówienia 1 x 1h konsultacji pedagogicznej ze specjalistką/stą w kwartale.

12.4 w instytucji opieki jest opracowany system organizacji i realizacji szkoleń wewnętrznych lub zewnętrznych realizowany w wymiarze min. 10 godzin zegarowych rocznie, obejmujący:

1 | zasady doboru tematyki szkoleniowej;

2 | zasady uczestnictwa personelu w szkoleniach

System organizacji i realizacji szkoleń w Wiosce Olowe

1. Zasady doboru tematyki szkoleniowej

W Wiosce Olowe dobór tematów szkoleń wynika z:

- **refleksji pedagogicznej zespołów**, prowadzonych w formie cotygodniowych kręgów i comiesięcznych zebrań;
diagnozy potrzeb zespołu, dokonywanej na początku roku szkolnego podczas planowania pracy;
- **obserwacji i informacji zwrotnej** od zespołów, rodziców i specjalistów;
- **priorytetów pedagogicznych organizacji**, takich jak:
 - pedagogika podążająca / Reggio Emilia,
 - komunikacja empatyczna (NVC),
 - ochrona dzieci,
 - zdrowie psychiczne personelu i dzieci,
 - współpraca z rodziną.

Plan szkoleń jest **elastyczny** – może być modyfikowany w odpowiedzi na bieżące potrzeby zespołu lub sytuacje kryzysowe.

2. Zasady uczestnictwa personelu w szkoleniach

- **Udział w szkoleniach jest obowiązkowy**, jako część procesu doskonalenia zawodowego i warunek uczestnictwa w zespole pedagogicznym BLISKO.
- Szkolenia realizowane są w różnych formach, by zwiększyć dostępność:
 - **online i stacjonarnie**,
 - **indywidualnie i zespołowo**,
 - jako **kursy e-learningowe, spotkania warsztatowe, superwizje**.
- Kadra może samodzielnie zgłaszać potrzebę konsultacji/szkolenia – szczególnie w zakresie wsparcia psychologicznego lub rozwoju kompetencji komunikacyjnych.

12.4 System organizacji i realizacji szkoleń dla pedagożek żłobkowych w Wiosce Olowe.

2. Zasady uczestnictwa pedagożek w szkoleniach:

- Każda osoba zatrudniona w Wiosce Olowe ma obowiązek uczestniczyć w szkoleniach w wymiarze **co najmniej 10 godzin zegarowych rocznie**;
- Szkolenia mogą mieć formę:
 - kursów online na platformie edukacyjnej edukacjablisko.org
 - warsztatów wewnętrznych prowadzonych przez specjalistki współpracujące z BLISKO,
 - szkoleń zewnętrznych w certyfikowanych ośrodkach,
 - webinarów tematycznych, jeśli spełniają warunki merytoryczne i formalne;
- Udział w szkoleniach planowany jest z wyprzedzeniem, z uwzględnieniem harmonogramu pracy grup;
- Obecność na szkoleniu jest obowiązkowo dokumentowana (lista obecności, certyfikaty);

- Wioski Olowe zapewnia pokrycie kosztów szkoleń zewnętrznych oraz umożliwia udział w szkoleniu w godzinach pracy;
- Po każdym szkoleniu przeprowadzana jest krótka ewaluacja, która służy udoskonaleniu systemu szkoleniowego i lepszemu dopasowaniu tematyki do realnych potrzeb.

Pierwszym i najważniejszym kursem, który przechodzą wszystkie osoby rozpoczynające pracę w Wiosce Olowe (przed rozpoczęciem pracy lub w ciągu pierwszego tygodnia pracy) jest **kurs „Bliskościowa opieka”**, znajdujący się na platformie edukacyjnej edukacjablisko.org

Kurs „Bliskościowa opieka” to kompleksowy kurs skierowany do osób pracujących z dziećmi w wieku żłobkowym i przedszkolnym. Jego celem jest przygotowanie opiekunek i pedagogów do prowadzenia opieki w duchu bliskości, empatii i uważności na potrzeby dziecka. Program łączy wiedzę z zakresu psychologii rozwojowej, pedagogiki, komunikacji oraz codziennej praktyki opiekuńczej.

Kurs składa się z pięciu modułów:

1. **Wartości i postawy** – wprowadzenie do filozofii rodzicielstwa bliskości i tworzenia bezpiecznej relacji z dzieckiem. Uczestniczki rozwijają samoświadomość i uczą się szacunku do autonomii dziecka.
2. **Pedagogika** – omówienie założeń pedagogiki Reggio Emilia, w tym roli dokumentacji, pracy projektowej i uważnej obserwacji dzieci.
3. **Komunikacja** – rozwijanie umiejętności komunikacji z dziećmi i rodzicami. Kurs porusza m.in. temat łagodnej adaptacji oraz praktycznego stosowania Porozumienia bez Przemocy (NVC).
4. **Życie codzienne** – organizacja dnia w żłobku w zgodzie z potrzebami dzieci, z uwzględnieniem opieki pielęgnacyjnej, zdrowotnej i relacyjnej.
5. **Rozwój dziecka** – wiedza z zakresu rozwoju psychicznego, fizycznego i społeczno-emocjonalnego, uwzględniająca regulację emocji i podstawy neurobiologii.

Kurs opiera się na pytaniach refleksyjnych, pracy własnej i integracji wiedzy z praktyką. Pomaga budować **świadomą, uważną i partnerską opiekę**, która wspiera dzieci w ich naturalnym rozwoju i budowaniu bezpiecznej więzi z dorosłymi.

PODNOSENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH poprzez:

1. Wydarzenia wspierające podnoszenie kwalifikacji zawodowych dla osób pracujących w Wiosce Olowe z dziećmi w wieku 1-3 lat:

- **Superwizja zewnętrzna ze specjalistką** (grupową, online) – 1 raz w miesiącu (łącznie 12 razy w roku), podczas której omawiane są wyzwania zawodowe i możliwości rozwoju.
- **Konsultacje psychologiczne na miejscu** – dostępne według potrzeb, zarówno w formie indywidualnej, jak i zespołowej.
- **Konsultacje pedagogiczne** – dostępne według potrzeb, służące wsparciu metodycznemu i merytorycznemu.
- **Baza Inspiracji** (oparta na EYFS) - część programu edukacyjnego Wioski Olowe skierowana do osób pracujących w żłobkach. Zawiera wskazówki dotyczące codziennej pracy oraz przykłady aktywności do realizacji z dziećmi. Wspiera opiekunki/ów w planowaniu działań i refleksji nad prowadzonymi zajęciami.

- **Projekty tematyczne inspirowane pedagogiką Reggio Emilia (na platformie edukacjablisko.org)** – minimum trzy projekty rocznie realizowane wewnątrz zespołów, które pozwalają na pogłębienie wiedzy i kreatywne podejście do edukacji
- **Konferencja tematyczna** - coroczne spotkanie kadry z Wioski Olowe i Wiosek na dwudniowej konferencji poświęconej pogłębieniu wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii, neuroedukacji, zarządzania placówką itp.

2. Kursy oraz materiały szkoleniowe dostępne na platformie edukacjablisko.org, tj.:

- kurs "Bliskościowa opieka"
- kurs "Wprowadzenie do NVC"
- kurs "Komunikacja z rodzicami"
- kurs "Wstęp do pedagogiki Reggio Emilia"
- kurs "Szkoła Empatii (NVC)"
- kurs "Wprowadzenie do Integracji Sensorycznej"
- kurs "Edukacja seksualna Agnieszki Stein"
- kurs "Jak reagować na złość dziecka"
- kurs "Dzieci i granice"
- kurs "Jak uczy się mózg dziecka"
- kurs "Uważność w rodzicielstwie"

12.5 w instytucji opieki jest opracowany system wewnętrznej komunikacji zawierający:

- 1 | zasady etyczne w relacjach personel – personel;*
- 2 | ustaloną drogę rozwiązywania konfliktów między personelem;*
- 3 | sposoby wzajemnej wymiany informacji na temat pracy.*

Instrukcja dotycząca komunikacji wewnętrznej w placówkach opieki:

1. Zasady etyczne w relacjach personel – personel:

W placówkach Wioski Olowe promujemy kulturę szacunku i wzajemnego zaufania. Komunikacja między pracownikami powinna opierać się na empatii, otwartości i odpowiedzialności. Każdy członek zespołu traktowany jest z szacunkiem, niezależnie od stanowiska. Współpraca powinna być ukierunkowana na wspólne cele związane z dobrostanem dzieci oraz realizacją wartości edukacyjnych i opiekuńczych placówki.

2. Droga rozwiązywania konfliktów między personelem:

Zachęcamy do regularnych feedbacków między członkami zespołu, dzięki którym na bieżąco można się dzielić swoimi spostrzeżeniami związanymi z wzajemną współpracą. w przypadku pojawienia się konfliktów wsparciem między stronami może być dyrektor/właściciel placówki lub zewnętrzny mediator.

3. Sposoby wzajemnej wymiany informacji na temat pracy:

Wszelkie informacje dotyczące pracy placówki, zadań i zmian są przekazywane za pomocą ustalonych kanałów komunikacyjnych, takich jak e-maile, aplikacja Wioski Olowe oraz spotkania robocze. Codzienna komunikacja powinna być otwarta, jasna i spójna.

STANDARD 13:

Dbłość personelu o bezpieczeństwo i zdrowie dzieci

13.1 *Personel podpisał zobowiązanie do respektowania kodeksu etycznego.*

OŚWIADCZENIE o RESPEKTOWANIU KODEKSU ETYCZNEGO

13.2 *Personel jest zapoznany z:*

- 1 | *procedurami przyjmowania i wydawania dzieci oraz zasadami obecności osób trzecich na terenie instytucji opieki;*
- 2 | *procedurami ochrony danych osobowych i wizerunku dzieci;*
- 3 | *procedurami zapobiegania wypadkom i postępowania w sytuacji wypadku;*
- 4 | *zasadami postępowania w przypadku choroby dziecka.*

Standardy Ochrony Małoletnich BLISKO

PROCEDURA PRZYJMOWANIA i WYDAWANIA DZIECI ORAZ OBECNOŚCI OSÓB TRZECICH w PLACÓWCE

PROCEDURA OCHRONY DANYCH i WIZERUNKU DZIECKA

PROCEDURA ZAPOBIEGANIA WYPADKOM i ROZPRZESTRZENIANIU SIĘ CHORÓB

PROCEDURA POSTĘPOWANIA w RAZIE WYPADKU

KARTA WYPADKU

13.3 *w instytucji opieki są powszechnie dostępne informacje o sposobach zgłaszania przemocy i innych zachowań niepożądanych.*

Zgłaszanie przemocy i działań niepożądanych przez rodziców i pedagogów

W instytucji opieki zapewnione są jasne procedury zgłaszania przemocy oraz innych działań niepożądanych zarówno dla rodziców, jak i dla pedagogów. Celem tych działań jest szybka reakcja na niepokojące sytuacje oraz zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim podopiecznym.

Rodzice mogą zgłaszać zaobserwowane działania niepożądane:

- **Bezpośrednio pracownikom placówki** – poprzez rozmowę z wychowawcą, opiekunem grupy, pedagogiem lub dyrektorem.
- **Telefonicznie lub mailowo** – korzystając z danych kontaktowych udostępnionych przez instytucję (na tablicy informacyjnej lub stronie internetowej).
- **Podczas zebrań lub konsultacji indywidualnych** – gdzie mogą bezpośrednio poruszyć swoje obawy.
- **Poprzez anonimowe zgłoszenia** – jeśli obawiają się ujawnienia swojej tożsamości, mogą skorzystać z anonimowej skrzynki zgłoszeń lub formularza online (ankiety).
- **Zgłaszając sprawę odpowiednim instytucjom zewnętrznym** – np. kuratorium oświaty, sądowi rodzinnemu, Policji lub organizacjom pozarządowym.

Pedagodzy zgłaszają działania niepożądane:

- **Bezpośrednio do dyrekcji**
- **Zgodnie z wewnętrznymi procedurami placówki** – dokumentując zdarzenie i przekazując je bezpośrednio dyrektorowi lub zespołowi ds. bezpieczeństwa.
- **W ramach zespołów interdyscyplinarnych** – współpracując z psychologiem, pracownikami socjalnymi i innymi specjalistami.
- **W sytuacjach poważnych lub zagrażających życiu** – niezwłocznie powiadamiając odpowiednie służby (np. Policję, MOPS, sąd rodzinny).

Dodatkowo, na terenie placówki w widocznych miejscach rozwieszono są **tabliczki informacyjne z kontaktem do biura BLISKO**, umożliwiające szybki kontakt mailowy z jednostką wsparcia. Biuro Wioski Ołowe oferuje pomoc w sytuacjach kryzysowych i wspiera proces reagowania na przemoc oraz inne niepożądane zachowania.

W placówkach dostępne są również **plakaty dotyczące standardów ochrony dzieci**, zawierające treści edukacyjne, wskazówki jak rozpoznawać przemoc oraz informacje o możliwych formach reagowania. Plakaty te mają na celu zwiększenie świadomości wszystkich osób przebywających w instytucji – zarówno dzieci, jak i dorosłych – na temat praw dziecka, bezpieczeństwa oraz procedur zgłaszania niepokojących zachowań.

13.4 w instytucji opieki tworzony jest i konsultowany z rodzicami indywidualny program pobytu dzieci o specjalnych potrzebach uwzględniający ich możliwości.

W instytucji opieki każde dziecko o specjalnych potrzebach traktowane jest indywidualnie, z pełnym poszanowaniem jego możliwości, ograniczeń i potencjału rozwojowego. W trosce o jego dobro i prawidłowy rozwój, opracowywany jest **indywidualny program pobytu**, który obejmuje dostosowane formy wsparcia, opieki oraz aktywności wychowawczo-edukacyjnych.

Proces tworzenia programu odbywa się **przy ścisłej współpracy z rodzicami lub opiekunami prawnymi dziecka**, którzy mają możliwość wniesienia swoich uwag, sugestii oraz wskazania specyficznych potrzeb swojego dziecka. Konsultacje z rodzicami są kluczowym elementem planowania, ponieważ to oni najlepiej znają codzienne funkcjonowanie dziecka i jego reakcje na różne sytuacje.

Program uwzględnia m.in.:

- poziom rozwoju psychofizycznego dziecka,
- zalecenia specjalistów (np. psychologa, pedagoga specjalnego, terapeuty),
- indywidualne tempo uczenia się i adaptacji,
- potrzeby emocjonalne, społeczne i zdrowotne,
- formy komunikacji odpowiednie dla dziecka,
- sposoby reagowania na stres i bodźce zewnętrzne.

Celem programu jest stworzenie bezpiecznego, wspierającego środowiska, w którym dziecko będzie mogło rozwijać się na miarę swoich możliwości, czuć się akceptowane i rozumiane. Program podlega **regularnej ocenie i modyfikacji**, tak aby był elastyczny i dostosowany do zmieniających się potrzeb dziecka.

PROGRAM POBYTU DZIECKA o SPECJALNYCH POTRZEBACH

13.5 w planie dnia jest codzienne wychodzenie z dziećmi na zewnątrz.

W wyjątkowych sytuacjach związanych z wysokim poziomem smogu lub niedogodnymi warunkami atmosferycznymi dzieciom proponuje się inne aktywności.

W instytucji opieki codzienne **przebywanie dzieci na świeżym powietrzu stanowi ważny element planu dnia** i jest traktowane jako istotny czynnik wspierający rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny.

Dzieci mają zapewniony czas na zabawy i aktywność ruchową na zewnątrz, co sprzyja ich zdrowiu, budowaniu odporności oraz rozwijaniu relacji rówieśniczych.

Wyjścia na zewnątrz organizowane są każdego dnia, z uwzględnieniem wieku dzieci, ich potrzeb oraz możliwości placówki. Działania te są zgodne z założeniami zdrowego trybu życia oraz zaleceniami specjalistów dotyczącymi codziennej aktywności fizycznej dzieci.

W **sytuacjach wyjątkowych**, takich jak:

- podwyższony lub wysoki poziom smogu,
- bardzo wysokie temperatury,
- ujemne temperatury przy silnym wietrze,
- intensywne opady deszczu, śniegu lub burze,
- inne zjawiska atmosferyczne zagrażające zdrowiu,

dzieciom **proponowane są alternatywne formy aktywności** wewnątrz budynku. Zamiast wyjścia na zewnątrz organizowane są zabawy ruchowe w salach, zajęcia sensoryczne, kreatywne, relaksacyjne lub ćwiczenia ogólnorozwojowe w przestrzeniach dostosowanych do aktywności fizycznej.

STANDARD 14:

Aranżowanie przestrzeni w sposób estetyczny i spójny z planem opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym

14.1 Przestrzeń w instytucji opieki jest zorganizowana w sposób umożliwiający wydzielenie co najmniej trzech spośród poniższych stref zainteresowań dla dzieci:

- 1 | strefa wspólnego czytania;
- 2 | strefa zabaw konstrukcyjnych;
- 3 | strefa zabaw ruchowych;
- 4 | strefa zabaw plastycznych;
- 5 | strefa zabaw z wodą i piaskiem;
- 6 | strefa zabaw tematycznych;
- 7 | strefa zabaw muzycznych.

Przestrzeń w instytucji Wioski Olowe – wspierająca rozwój, autonomię i poczucie bezpieczeństwa dziecka

W instytucjach działających zgodnie z podejściem **Wioski Olowe** przestrzeń nie jest jedynie tłem do działań – jest **aktywnym elementem procesu wychowawczo-edukacyjnego**. Tworzymy ją tak, by była **estetyczna, funkcjonalna i spójna z planem opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym**, a jednocześnie – ciepła, przyjazna i nienachalna.

Strefy aktywności wspierające rozwój dziecka

W każdej placówce wydzielone są **różnorodne strefy zainteresowań**, które umożliwiają dzieciom wybór aktywności zgodnie z ich potrzebami i nastrojem. Przestrzeń obejmuje co najmniej trzy spośród następujących stref:

- **strefa wspólnego czytania**, z miękkimi poduchami i dostępem do książek na niskich półkach,

- **strefa zabaw konstrukcyjnych**, z klockami, materiałami sypkimi i różnorodnymi strukturami,
- **strefa zabaw plastycznych**, z łatwym dostępem do materiałów do rysowania, malowania i tworzenia,
- **strefa zabaw tematycznych**, z naturalnymi rekwizytami do zabawy w dom, sklep, kuchnię itp.,
- **strefa zabaw muzycznych**, z prostymi instrumentami i materiałami dźwiękowymi,
- **strefa zabaw ruchowych**, umożliwiającą bezpieczne poruszanie się, wspinanie czy turlanie,
- **strefa zabaw z wodą i piaskiem**, wspierająca eksplorację sensoryczną.

Strefy są zmieniane i rozwijane w rytmie życia grupy – zgodnie z aktualnymi zainteresowaniami dzieci oraz cyklem roku.

PREZENTACJA: STREFY TEMATYCZNE

14.2 w instytucji opieki przestrzeń zorganizowana jest w sposób wspierający autonomię dziecka, w szczególności:

1 | pojemniki z materiałami i zabawkami są oznakowane w sposób zrozumiały dla dzieci;

2 | materiały i zabawki są usytuowane na wysokości dostępnej dla dzieci;

3 | każde dziecko ma miejsce do przechowywania swoich rzeczy oznaczone w sposób widoczny i zrozumiały dla dziecka.

Autonomia i dostępność przestrzeni w żłobku

Dziecko już od najmłodszych lat ma w sobie naturalną potrzebę **działania, eksplorowania i samodzielnego podejmowania decyzji**. Odpowiednio zaplanowana przestrzeń nie tylko zapewnia mu bezpieczeństwo, ale przede wszystkim daje mu poczucie sprawczości, porządku i zaufania do własnych możliwości.

Przestrzeń zaprojektowana z myślą o dziecku

Wszystkie elementy przestrzeni – meble, zabawki, pomoce, oznaczenia – są dobrane tak, by dziecko **nie musiało pytać dorosłego, czy może z nich skorzystać** (w granicach możliwości na dany moment i bezpieczeństwa). Może po nie sięgnąć, użyć ich zgodnie ze swoim pomysłem, a potem samodzielnie je odłożyć. To nie tylko ułatwia opiekę, ale przede wszystkim buduje **poczucie kompetencji i wewnętrznej motywacji**.

Samodzielność w działaniu

- **Zabawki i pomoce dydaktyczne** są rozmieszczone **na niskich, otwartych półkach**, w zasięgu wzroku i rąk dziecka. To pozwala dziecku wybierać to, czym chce się zająć – i odkładać to na miejsce, kiedy skończy.
- **Pojemniki są czytelnie oznaczone** – obrazkami, kolorami, symbolami, czasem zdjęciami – tak, by dziecko nie musiało znać liter, by zrozumieć, co gdzie się znajduje.
- Każde dziecko ma **własne, stałe miejsce na rzeczy osobiste** (np. ubrania, przytulankę, książkę). Jest ono oznaczone w sposób czytelny dla dziecka – może to być zdjęcie, znak graficzny lub podpis – tak, by już najmłodsze dzieci mogły je rozpoznać bez pomocy dorosłego.

Estetyka i porządek

Dbamy o to, by przestrzeń była **przejrzysta, spokojna i nienadmiernie przebudźcowana**. Dziecko łatwiej się koncentruje i czuje bezpiecznie, kiedy wie, gdzie czego szukać i kiedy otoczenie „nie krzyczy”. Zabawki są prezentowane w sposób zapraszający do działania, ale nie przytłaczający – mniej znaczy więcej.

Dostępność codziennych zasobów

- **Woda pitna** dostępna jest przez cały dzień – nalewana do dzbanków lub kubeczków, które dziecko może samodzielnie podnieść i z których może się napić, kiedy poczuje taką potrzebę.
- Ręczniki, szczoteczki, chusteczki czy nocniki są ustawione w miejscach, które dzieci znają i potrafią z nich korzystać **bez pomocy**, ucząc się samodzielności i higieny przez codzienną praktykę.
- Meble i wyposażenie są dopasowane do wzrostu dzieci – **niskie stoliki i krzeselka, łatwo dostępne półki, lekki sprzęt**, który można przesunąć lub wykorzystać według własnego pomysłu.

Przestrzeń jako trzeci nauczyciel

Przestrzeń – obok rodziców i pedagogów – jest „**trzecim nauczycielem**”. Wspiera rozwój dziecka, podpowiada możliwości, zachęca do prób, ale też daje chwilę ciszy, gdy jest potrzeba odpoczynku. Dlatego projektujemy ją z uważnością, pokorą i zaufaniem do dziecięcych kompetencji.

14.3 w pomieszczeniach, w których przebywają dzieci, zawsze dostępna jest dla nich woda do picia w każdym momencie w ciągu dnia.

W każdej sali dzieci mają stały, swobodny dostęp do wody pitnej – podanej w sposób estetyczny, bezpieczny i dostosowany do ich możliwości. Zachęcamy do tworzenia **kącików wodnych** lub **stacji z wodą**, w których dzieci mogą samodzielnie nalewać sobie wodę do kubeczka, próbować pić bez rozlewania, a także uczyć się samodzielności i uważności na swoje potrzeby fizjologiczne. Dbanie o nawodnienie staje się w ten sposób naturalnym rytuałem dnia, a nie obowiązkiem narzucanym przez dorosłego.

14.4 w pomieszczeniach dla dzieci nie używa się muzyki lub radia jako stałego tła akustycznego.

W trosce o komfort sensoryczny dzieci oraz chcąc otaczać je wytworami sztuki o wysokich walorach estetycznych:

- **nie używamy muzyki ani radia jako tła dźwiękowego** – dźwięk jest traktowany z uważnością i wykorzystywany świadomie,
- korzystamy z nagrań o **wysokich walorach artystycznych**, które są odtwarzane w dobrej jakości,
- zwracamy uwagę, aby dzieci do muzyki **różnorodnej**, zarówno instrumentalnej, jak i wokalne, pochodzącej z różnych gatunków i kultur,
- nie używamy plastikowych, grających zabawek - staramy się otaczać dzieci estetycznymi, pięknymi przedmiotami i materiałami oraz prawdziwymi instrumentami,

- staramy się zapewnić wszystkim dzieciom **dostęp do muzyki na żywo**, np.: poprzez wspólne muzykowanie na co dzień, dodatkowe zajęcia umuzykalniające (najlepiej gdy prowadzi je osoba z certyfikatem gordonowskim) czy cyklicznych koncertów na żywo.

14.5 Wśród materiałów dostępnych dla dzieci w pomieszczeniach i na zewnątrz znajdują się naturalne materiały i przedmioty codziennego użytku.

Naturalne materiały i przedmioty codziennego użytku w żłobku

W naszej codziennej pracy z dziećmi w wieku 1–3 lat dużą wagę przywiązujemy do jakości materiałów, z którymi dzieci mają kontakt. Zamiast gotowych, kolorowych zabawek z plastiku, coraz częściej sięgamy po **materiały naturalne** oraz **prawdziwe przedmioty codziennego użytku** – takie, z jakimi dziecko spotyka się w domu, kuchni, ogrodzie czy na spacerze.

Drewno, metal, szkło, tkaniny, kamień, korek czy wiklina – to materiały o różnorodnych fakturach, temperaturze, ciężarze. Wspierają rozwój sensoryczny, uczą delikatności i ostrożności, a przy tym są estetyczne i trwałe. **Szyszki, muszle, patyki, pestki czy kawałki materiałów** stają się dla dzieci czymś więcej niż zabawką – to otwarte zaproszenia do tworzenia, układania, przesypywania, konstruowania i eksperymentowania.

Równie ważne są **przedmioty codziennego użytku**: małe dzbanki, łyżki, sitka, miseczki, szczypcy, koszyki. Pozwalają dzieciom działać "na serio" – naśladować dorosłych, ale też odkrywać nowe sposoby użycia przedmiotów, rozwijając przy tym **koordynację, planowanie ruchu, logiczne myślenie i samodzielność**.

Tego rodzaju materiały nie narzucają jednej formy zabawy. Dzięki temu dzieci mogą tworzyć własne światy, rozwijać wyobraźnię, a przede wszystkim **działać zgodnie z własnym tempem i zainteresowaniami**. Dla dorosłych oznacza to także uważność na to, co dziecko wybiera i jak z danego materiału korzysta – bo każdy patyk może być mostem, różdżką albo łyżką do mieszania wymaginowanej zupy.

Wprowadzając do żłobka naturalne tworzywa i codzienne przedmioty, tworzymy przestrzeń, która **respektuje dziecięcą ciekawość i potrzebę działania**, a jednocześnie pozostaje zgodna z wartościami bliskości, szacunku i prostoty.

Przedmioty codziennego użytku

To rzeczy, które normalnie znajdują się w domu lub kuchni. Dla dziecka są **intrygujące i inspirujące**, bo są prawdziwe – nie plastikowe imitacje. Dzięki nim dzieci uczą się świata takiego, jaki jest naprawdę, a przy okazji rozwijają sprawność dłoni, koordynację i kreatywność.

Przykłady:

Metalowe miski, garnuszki, łyżki, chochle, sitka
Drewniane łyżki, wałeczki, deseczki
Koszyki wiklinowe, metalowe lub z tkaniny
Małe dzbanki i filiżanki
Drewniane szczotki do warzyw, zmiotki, małe miotły

Klipsy do bielizny (drewniane)
Korki, zakrętki, pokrywki
Pojemniczki po przyprawach lub herbatach
Tace i podkładki z drewna lub bambusa
Serwetki materiałowe, ściereczki
Szpule, sznurki, guziki (pod nadzorem)
Małe słoiczki i buteleczki
Łyzeczki do lodów, szczypce, lejki

Materiały naturalne

Naturalne tworzywa pobudzają **zmysły, ciekawość i kontakt z przyrodą**. Dzieci uwielbiają ich różnorodność – zapach, fakturę, ciężar. Nie mają z góry narzuconej funkcji, co sprzyja **otwartej zabawie i eksperymentowaniu**.

Przykłady:

Szyszki, kasztany, kamienie, muszle
Patyki, kawałki drewna
Kawałki wełny, filcu, lnu
Piórka, liście, kora
Mąka, ryż, groch, fasola (do przesypywania i zabaw sensorycznych)
Piasek, woda, błoto (na zewnątrz)
Kawałki skóry, sznurka, liny
Płatki kwiatów, suszone zioła
Małe plastry drewna (np. z gałęzi)
Pestki i nasiona (dyni, moreli, arbuza)

Czym są loose parts?

Loose parts to nic innego jak "**luźne elementy**", czyli różnorodne przedmioty, które nie mają jednej określonej funkcji czy zastosowania. Dziecko może je **przenosić, układać, łączyć, przekształcać, używać na wiele sposobów** – bez instrukcji, bez celu narzuconego z góry.

To podejście zostało spopularyzowane przez Simona Nicholsona, który zauważył, że im więcej zmiennych elementów dziecko ma do dyspozycji, tym **bardziej twórczo i samodzielnie działa**.

Przykłady loose parts:

Kamyki, muszle, szyszki
Nakrętki, korki, klamerki
Tkaniny, wstążki, paski materiału
Klocuszki, szpulki, krążki
Drewniane obręcze, rurki
Kolorowe guziki, koraliki (pod opieką)
Cegiełki, kostki lodu, kartoniki
Przeźroczyste pojemniczki, zakrętki
Patyki, rurki papierowe
Zbierane „skarby” z natury (np. woreczki sensoryczne z liśćmi, kamykami)

Dlaczego warto?

Dzieci w wieku 1–3 lat poznają świat przez działanie. Gdy dajemy im różnorodne materiały i przedmioty do eksploracji:

- **wzmacniamy ich samodzielność i inicjatywę,**
- rozwijamy **zmysły i zdolności manualne,**
- **nie ograniczamy ich pomysłowości** – każde dziecko może stworzyć z tych samych rzeczy coś zupełnie innego,
- pokazujemy, że świat wokół nas jest ciekawy **bez plastiku i elektroniki.**

STANDARD 15:

Adaptacja dzieci odbywająca się w sposób dostosowany do ich indywidualnych potrzeb

15.1 Wśród personelu są wyznaczone osoby odpowiedzialne za realizację etapów procesu adaptacji:

1 | zapoznanie rodziców z zasadami i procedurami, zanim dziecko zacznie uczęszczać do instytucji opieki, w tym o konieczności towarzyszenia dziecku przez bliską osobę dorosłą w czasie adaptacji;

2 | poinformowanie rodziców, w jaki sposób mogą przygotować dziecko do uczęszczania do instytucji opieki;

3 | zebranie informacji na temat przyzwyczajeń i potrzeb dziecka, towarzyszących codziennym czynnościom.

PRZEWODNIK ŁAGODNA ADAPTACJA

STANDARD 16:

Współpraca personelu i rodziców oparta na wzajemnym szacunku i otwartości w celu kształtowania spójnego środowiska rozwoju dzieci

16.1 Personel organizuje spotkania grupowe z rodzicami minimum raz do roku.

W instytucjach działających zgodnie z wartościami **Wioski Olowe** relacja z rodzicami to **partnerstwo oparte na wzajemnym zaufaniu, otwartej komunikacji i wspólnym zaangażowaniu w dobro dziecka**. Rodzice nie są jedynie „odbiorcami usług”, ale aktywnymi uczestnikami życia placówki – ich głos, doświadczenie i perspektywa są traktowane z szacunkiem i uważnością.

Różnorodne formy uczestnictwa rodziców w życiu placówki

W Wiosce Olowe oferujemy **co najmniej trzy stałe formy angażowania rodziców**, dostosowane do ich możliwości i chęci:

Popołudnia z rodzicami – to cykliczne spotkania, podczas których rodziny spędzają czas wspólnie z dziećmi i zespołem, uczestnicząc w zabawach, rozmowach, działaniach plastycznych czy

kulinarnych.

Rodzic jako gość – zapraszamy opiekunów do czytania książek dzieciom, dzielenia się pasjami, opowiadania o swojej pracy czy kulturze rodzinnej. Dzieci cenią te spotkania jako ważne i budujące mosty między domem a placówką.

Wspólne przygotowywanie wydarzeń i uroczystości – rodzice chętnie włączają się w organizację festynów, świąt, spotkań międzykulturowych czy wspólnych działań w ogrodzie.

Dodatkowo placówki oferują **warsztaty dla rodziców i dzieci**, które wspierają budowanie relacji, pogłębianie wiedzy o rozwoju dzieci oraz tworzenie wspólnej przestrzeni do bycia razem.

16.2 Rodzice są informowani o planowanych spotkaniach (indywidualnych i grupowych) z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem.

Duże wydarzenia, takie jak warsztaty świąteczne, pikniki rodzinne czy uroczystości wspólne z rodzicami, **planujemy już na początku roku** i ustalamy ich **dokładne daty z wyprzedzeniem**, tak aby każda rodzina mogła je wcześniej zapisać w kalendarzu i zaplanować swoją obecność.

W przypadku pozostałych działań i wydarzeń, staramy się informować rodziców z **co najmniej 2-tygodniowym wyprzedzeniem**. Wiemy, jak ważny jest czas na przygotowanie, dlatego przekazujemy informacje **różnymi kanałami**:

- zapisujemy je w **kalendarzu widocznym w placówce**,
- **rozmawiamy z rodzicami osobiście** podczas przyprowadzania lub odbierania dziecka,
- oraz **wysyłamy przypomnienia mailowe**.

Dzięki temu budujemy dobrą, przejrzystą komunikację i dajemy przestrzeń na spokojne zaplanowanie udziału w życiu żłobka.

16.3 Określony jest sposób umożliwiający rodzicom składanie wniosków, uwag lub skarg.

W placówce obowiązuje **jasny i dostępny dla wszystkich rodziców sposób składania wniosków, uwag i skarg**. Chcemy, aby każda rodzina miała możliwość podzielenia się swoją opinią – w wygodny i bezpieczny sposób.

Rodzice w Wiosce Ołowe mogą zgłaszać swoje uwagi:

- **mailowo** – na adres placówki, dyrekcji lub biura,
- **na kartce wrzuconej do „skrzynki pocztowej”** umieszczonej przy wejściu do placówki,
- poprzez **oficjalny formularz** dostępny w **kieszonkach informacyjnych przy tablicy ogłoszeń**, który można przekazać bezpośrednio dyrekcji lub członkom zespołu.

Informacje o tym procesie są **wyraźnie opisane na tablicy ogłoszeń** i **regularnie przypominane drogą mailową**, tak aby każdy rodzic wiedział, jak może się z nami skontaktować.

Dodatkowo, **co najmniej raz na semestr** prowadzimy **anonimowe ankiety satysfakcji**, które pomagają nam lepiej rozumieć potrzeby rodzin i rozwijać naszą codzienną pracę z dziećmi.

16.4 Co najmniej raz w roku jest dokonywane badanie satysfakcji rodziców dotyczące panującej atmosfery i relacji rodziców z personelem instytucji opieki.

W Wiosce Olowe raz na semestr przeprowadzamy **ankietę dla rodziców**, która jest ważnym narzędziem w naszej codziennej pracy. Dzięki niej mamy możliwość poznania **opinii, potrzeb i doświadczeń rodzin**, a także otrzymania informacji zwrotnej na temat funkcjonowania placówki, atmosfery, komunikacji i podejścia do dzieci.

To dla nas **szczególnie cenne**, ponieważ zależy nam na budowaniu **partnerstwa z rodzicami** i wspieraniu dzieci w sposób spójny i uważny. Ankieta jest **anonimowa**, krótka i dostępna w wygodnej formie, a jej wyniki traktujemy poważnie – często prowadzą do konkretnych refleksji i zmian w naszej pracy. Wierzymy, że **otwartość na głos rodziny** wzmacnia jakość opieki i buduje zaufanie między personelem a rodzicami.

ANKIETA SATYSFAKCJI DLA RODZICÓW

16.5 Wyniki badania satysfakcji rodziców są uwzględniane w modyfikacji pracy instytucji opieki.

W Wiosce Olowe traktujemy opinie rodziców jako istotne źródło informacji o funkcjonowaniu placówki. Wyniki semestralnych ankiet satysfakcji są **analizowane przez zespół**, a następnie omawiane podczas spotkań kadry. Na ich podstawie **identyfikujemy obszary wymagające wzmocnienia lub zmiany**, a także zauważamy, co działa dobrze i warto to kontynuować lub rozwijać.

Sugestie rodziców bywają impulsem do **modyfikacji codziennej organizacji dnia, form komunikacji, planowania wydarzeń** czy też sposobów wspierania dzieci w różnych obszarach rozwoju.

Informacje uzyskane z od rodziców są **weryfikowane przez Zespół ds. Jakości i omawiane razem z dyrektorkami/ dyrektorami** placówek. Następnie ustalany jest plan działania i ewentualne czynności naprawcze oraz komunikacyjne.

16.6 Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny podlega konsultacjom z rodzicami dzieci, a w przypadku gdy w żłobku lub klubie dziecięcym została utworzona rada rodziców – z tą radą.

Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny (OWE) w Wiosce Olowe jest **dostępny dla wszystkich rodziców** – zarówno w formie papierowej, jak i cyfrowej. Podobnie udostępniamy informacje o **programie edukacyjnym**, o tym, **co dzieje się w placówce na co dzień**, a także o **ścieżce zawodowej i kompetencjach naszego zespołu**. Zależy nam na **transparentności i otwartości**, dlatego każda rodzina ma wgląd w to, jak pracujemy i czym się kierujemy.

Zachęcamy rodziców do dzielenia się refleksjami, pomysłami i pytaniami – zarówno podczas codziennych rozmów, wspólnych zajęć i warsztatów, jak i w trakcie zaplanowanych spotkań. Rodzice mogą zgłaszać swoje uwagi i przemyślenia również **mailowo** – na adres placówki lub dyrekcji – albo **osobiście, bezpośrednio u dyrekcji**.

Jeśli pojawia się potrzeba pilnej rozmowy lub rozważenia jakiejś zmiany w funkcjonowaniu placówki, **zawsze włączamy rodziców w proces decyzyjny** – drogą mailową, podczas spotkań online lub na

żywo. Wierzymy, że taka **bliska, partnerska komunikacja** wspiera dobrostan dzieci i buduje wspólnotę wokół naszej pracy.

STANDARD 17:

Tworzenie warunków umożliwiających rodzicom włączanie się w życie instytucji opieki

17.1 w instytucji opieki jest spisana lista spraw, w których decyzje są konsultowane z rodzicami lub radą rodziców, oraz spraw, w których decyzje są podejmowane wspólnie z rodzicami.

W żłobku znajduje się **spisana lista spraw**, które są regularnie **konsultowane z rodzicami**. Informacja o tej liście oraz zakresie konsultacji jest **umieszczona na tablicy ogłoszeń**, aby każdy rodzic miał do niej łatwy dostęp i mógł na bieżąco śledzić tematy podlegające wspólnemu omówieniu.

LISTA SPRAW DO KONSULTACJI z RODZICAMI

17.2 Są określone co najmniej trzy formy uczestnictwa rodziców w życiu instytucji opieki.

Zależy nam na tym, aby rodzice byli aktywną częścią życia naszej placówki, dlatego oferujemy **różnorodne formy uczestnictwa**, dostosowane do możliwości i zainteresowań każdej rodziny. Co najmniej trzy z nich to:

- **Udział w wydarzeniach i zajęciach z dziećmi** – rodzice są zapraszani do wspólnego uczestniczenia w warsztatach, świętach, spacerach tematycznych czy dniach otwartych. To okazja do bycia blisko dziecka w jego codziennym środowisku.
- **Współtworzenie przestrzeni i projektów** – rodziny angażują się w działania związane z urządzaniem kąpek tematycznych, dostarczaniem materiałów naturalnych czy wspólnym planowaniem inicjatyw rozwijających placówkę.
- **Udział w procesach decyzyjnych i konsultacyjnych** – poprzez ankiety, spotkania z dyrekcją, obecność w radzie rodziców (jeśli taka została powołana), rodzice mają realny wpływ na kierunki rozwoju żłobka, plan OWE i organizację codzienności.

W Wiosce Olowe zachęcamy również rodziców oraz innych członków rodzin naszych podopiecznych do **aktywnych wizyt i współtworzenia codzienności żłobka**. Każdy, kto ma chęć i możliwość, może **wziąć udział w zajęciach**, a także **poprowadzić krótką aktywność dla dzieci** – przeczytać ulubioną książkę, zagrać na instrumencie, opowiedzieć o swoim zwyczaju lub elemencie kultury czy pokazać dzieciom coś ciekawego ze swojej pracy lub pasji.

Takie spotkania są dla dzieci niezwykle wartościowe – pozwalają im lepiej poznać dorosłych z ich otoczenia, budują więź, poszerzają perspektywę i wzmacniają poczucie bezpieczeństwa. Wspólne działania z rodzinami to dla nas ważna część budowania **społeczności opartej na zaufaniu, różnorodności i współpracy**.

17.3 Rodzice mają miejsce, w którym mogą zostawiać informacje dla innych rodziców.

W placówce zorganizowane jest **miejsce przeznaczone specjalnie dla rodziców**, w którym mogą **zostawiać informacje, ogłoszenia i wiadomości dla innych rodzin**. Może to być np.

1. **Tablica rodziców** – fizyczna tablica korkowa lub magnetyczna umieszczona w widocznym miejscu (np. przy wejściu), na której rodzice mogą zostawiać karteczki, ogłoszenia, propozycje wspólnych działań, np. „oddam ubranka”, „szukamy towarzystwa na spacer”, „zapraszam na warsztaty”.
2. **Kieszonki informacyjne** – plastikowe koszulki lub pojemniki przymocowane do ściany/tablicy, w których można umieszczać wydrukowane kartki z informacjami od rodziców.
3. **Zeszyt lub notatnik rodziców** – leżący przy wejściu do sali lub w strefie szatni – rodzice mogą tam wpisywać ogłoszenia, zaproszenia, oferty pomocy czy propozycje wymiany.
4. **Grupa online (np. zamknięta grupa na Facebooku, komunikatorze, aplikacji dla rodziców)** – wspierająca szybki kontakt i dzielenie się informacjami na bieżąco.
5. **Półka lub skrzynka wymiany** – fizyczne miejsce, gdzie rodzice mogą zostawiać np. książki, zabawki, ubranka do oddania lub wymiany wraz z krótką informacją dla innych.

Te rozwiązania pozwolą na **swobodną wymianę informacji**, dzielenie się pomysłami, ogłoszeniami (np. oddam, poszukuję, zapraszam) oraz budowanie codziennej współpracy między rodzinami.

17.4 Są określone zasady przebywania rodziców na terenie instytucji opieki, obejmujące zasady poruszania się rodziców w pomieszczeniach i na zewnątrz.

W Wiosce Olowe obowiązują **czytelne i przyjazne zasady przebywania rodziców na terenie placówki**, które mają na celu zapewnienie **bezpieczeństwa dzieci**, a jednocześnie umożliwiają **swobodny, partnerski kontakt** z personelem i codziennym życiem żłobka.

Rodzice są mile widziani w całej placówce. Jednocześnie zachęcamy i przypominamy rodzicom, by towarzyszyć dzieciom spokojnie i z **uwagaścią, z poszanowaniem przestrzeni innych dzieci i rytmu dnia grupy**. w razie wątpliwości, zawsze zachęcamy do zadawania pytań i otwartej komunikacji.

Rodzice zawsze mogą swobodnie przebywać w przestrzeniach takich jak **szatnia, hol, ogród, kuchnia lub strefy wspólnych wydarzeń**. Mogą też swobodnie **wejść do sali**, nie tylko podczas adaptacji, wspólnych zajęć czy warsztatów ale także przyprowadzając czy odbierając dziecko. Chcemy by rodzice byli obecni w naszej społeczności.

Na terenie placówki obowiązuje zasada **zgłaszania dłuższej obecności lub prowadzenia aktywności przez rodziców**, abyśmy mogli odpowiednio zaplanować dzień i zadbać o komfort wszystkich dzieci.

Poruszanie się po placówce i jej ogrodzie odbywa się zgodnie z obowiązującymi oznaczeniami i zasadami bezpieczeństwa – zawsze z zachowaniem **szacunku dla prywatności i spokoju dzieci w trakcie zabawy, odpoczynku czy posiłków**.

Zasady te są **omawiane z rodzicami podczas adaptacji** oraz dostępne w formie pisemnej na tablicy ogłoszeń. Wszyscy cały czas się uczymy i podchodzimy do innych dorosłych z empatią i szacunkiem, jednocześnie szczerze komunikujemy granice, które mają na celu zapewnić komfort dzieciom i zespołowi pedagogicznemu.

STANDARD 18:

Tworzenie warunków umożliwiających rodzicom podnoszenie kompetencji rodzicielskich

18.1 Instytucja opieki udostępnia rodzicom materiały edukacyjne w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ochrony ich przed przemocą i wykorzystywaniem.

Instytucja promuje **empatyczne i świadome rodzicielstwo**, które odrzuca wszelkie formy przemocy – zarówno fizycznej, jak i emocjonalnej. Edukacja rodziców skupia się na:

- **rozpoznawaniu emocji i potrzeb dziecka** jako podstawy wychowania,
- **komunikacji opartej na szacunku i empatii** (oparte na NVC)
- **rozpoznawaniu i komunikowaniu granic**
- zrozumieniu, że **zachowania trudne są sygnałem potrzeby**, nie złej woli.

18.2 Instytucja opieki udostępnia rodzicom materiały informacyjne dotyczące standardów ochrony małoletnich.

W placówce szczególną wagę przywiązujemy do **bezpieczeństwa, godności i dobrostanu dzieci**. Nasze działania mają na celu bezwzględne przestrzeganie **Standardów Ochrony Małoletnich**, które obejmują:

- działania chroniące dzieci przed wszelkimi formami przemocy, zaniedbania i wykorzystywania,
- zasady bezpiecznych i wspierających relacji między personelem a dziećmi,
- przejrzyste procedury reagowania na sytuacje zagrożenia dobra dziecka.

Zależy nam także na tym, aby rodzice mieli stały dostęp do tych Informacji. Dlatego **Standardy Ochrony Małoletnich Wioski Olowe** są stale dostępne do wglądu zarówno w formie papierowej w placówce (np. w biurze, szatni lub na tablicy informacyjnej) jak i elektronicznej (przesyłamy je rodzicom drogą mailową). Zagadnienia związane ze standardami i ochrony dzieci poruszamy także na spotkaniach z rodzicami i podczas warsztatów lub szkoleń dla rodziców.

18.3 Instytucja opieki wspiera rodziców w nawiązaniu kontaktów ze specjalistami spoza placówki.

Rozumiemy, że **każde dziecko i każda rodzina** mogą potrzebować w różnych momentach wsparcia – i że prośenie o pomoc jest oznaką troski i odpowiedzialności. Dlatego:

- **aktywnie wspieramy rodziców** w nawiązywaniu kontaktów ze specjalistami spoza placówki – np. psychologiem dziecięcym, terapeutą, logopedą czy pedagogiem,

- **udzielamy informacji o dostępnych formach pomocy**, polecamy sprawdzonych specjalistów i – jeśli rodzic tego potrzebuje – pomagamy w umówieniu wizyty lub przygotowaniu się do niej.

Ponadto, w naszej placówce **na miejscu dostępni są specjaliści**, z którymi rodzice mogą się skonsultować – m.in. psycholog, logopeda, terapeuta SI lub osoba odpowiedzialna za wsparcie emocjonalne i rozwojowe dzieci.

Spotkania te mogą dotyczyć:

- wyzwań wychowawczych,
- rozwoju emocjonalnego lub społecznego dziecka,
- adaptacji w placówce,
- relacji w rodzinie.

18.4 Instytucja opieki udostępnia rodzicom inne niż wskazane powyżej materiały dotyczące różnych aspektów rozwoju dzieci.

W Wiosce Olowe oferujemy rodzicom dostęp do materiałów wspierających **świadome podążanie za rozwojem dziecka**, takich jak:

- biblioteczkę z wartościowymi książkami (w placówce)
- comiesięczny Newsletter wspierający w zdobywaniu wiedzy z zakresu rodzicielstwa, rozwoju dzieci, edukacji podążającej, komunikacji opartej na szacunku i empatii... itp.,
- materiały edukacyjne dostępne w placówce (np. przewodniki, tj.: *Łagodna adaptacji*, karty: *Trudne sytuacje w relacji z dzieckiem...* itp.)
- plakaty i grafiki edukacyjne (dotyczące między innymi budowania relacji oraz standardów ochrony dzieci)

Oprócz materiałów, organizujemy również inne formy **rozwoju oraz wsparcia**, takie jak:

- **Warsztaty dla rodziców** – oparte na podejściu bliskościowym, dotyczące m.in. komunikacji bez przemocy (NVC), granic, regulacji emocji czy budowania relacji z dzieckiem.
- **Kręgi rodzicielskie / kręgi wsparcia** – bezpieczna przestrzeń do dzielenia się doświadczeniami, emocjami i refleksjami z innymi rodzicami, bez oceny i z pełną akceptacją.

PODSUMOWANIE

Realizowany przez nas Plan Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny stanowi **spójny system działań**, których celem jest **wspieranie całościowego rozwoju dziecka** – w sferze opieki, wychowania i edukacji – przy jednoczesnym **aktywnym zaangażowaniu rodziców i opiekunów**.

W ramach Planu OWE:

- Zapewniamy dzieciom **bezpieczną, wspierającą i dostosowaną do ich potrzeb opiekę.**
- Tworzymy **wychowawcze środowisko oparte na wartościach bliskości, empatii i szacunku.**
- Prowadzimy działania edukacyjne wspierające rozwój emocjonalny, społeczny i poznawczy dzieci.
- Współpracujemy z rodzicami, wzmacniając ich kompetencje wychowawcze i relacyjne.

Wierzymy, że skuteczne realizowanie Planu Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny możliwe jest **tylko we współpracy z rodzicami i opiekunami**, którzy są dla dziecka najważniejszymi osobami i naturalnymi sojusznikami w procesie wychowania.